

Archeologienota Ruddervoorde Hertog Van Klevestraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

25-3-2021

Titel: Archeologienota Ruddervoorde Hertog Van Klevestraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Paulien Fonteyn

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 - www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2021A192

Intern projectnummer: 2021.015

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Oostkamp (Ruddervoorde), Hertog Van Klevestraat 15

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 65381,56 en Y: 198244,37; X: 65649,09 en Y: 198370,89

Oppervlakte plangebied: ca. 7108m²

Kadastergegevens: Oostkamp, afdeling 5 Ruddervoorde, Sectie A, perceel 22V8, 22M8 (zie figuur 7)

Topografische kaart: zie figuur 5 en 6

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Paulien Fonteyn (assistent-archeoloog)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 25/03/2021

© Acke & Bracke bv, Damstraat 206A, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. HUIDIGE TOESTAND	7
2.2. GEPLANEDE WERKEN	9
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	11
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	11
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	13
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	15
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	16
2.4. HISTORISCHE SITUERING	18
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	25
3. SYNTHESE	27
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	27
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	28
3.3. VERDER VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM	29
3.4. VERDER VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM	30
3.5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	30
4. SAMENVATTING	33
5. BIBLIOGRAFIE	36
6. BIJLAGES	37

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Ruddervoorde Hertog Van Klevestraat (deelgemeente van Oostkamp, provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen meer dan 3000m² bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en werden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen werd afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd niet opportuun geacht.

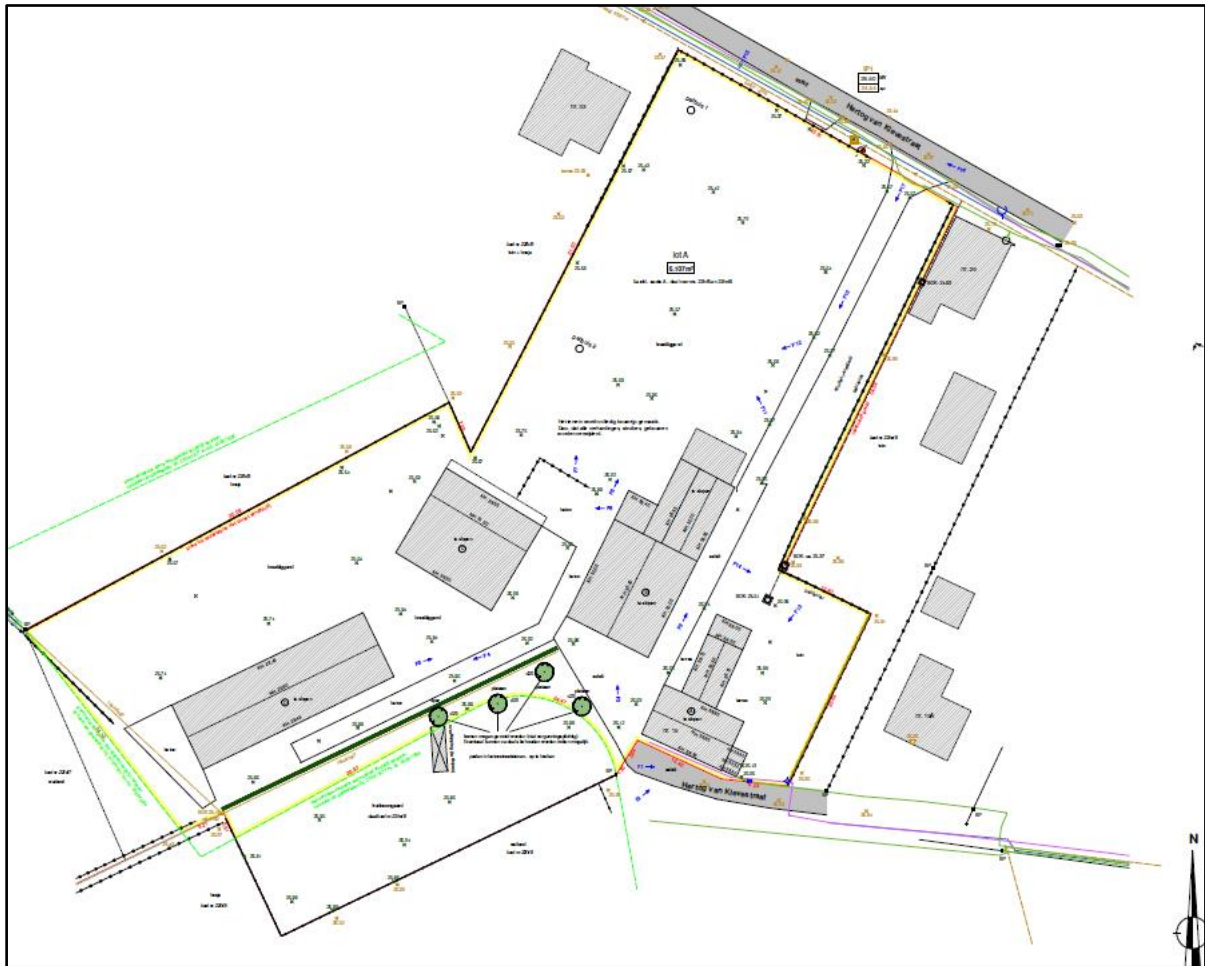
2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het terrein, ca. 7 108m² groot, heeft een onregelmatige vorm en grenst in het noorden en oosten aan 2 zijstraatjes van de Hertog Van Klevestraat, die dezelfde naam dragen. Op het plangebied is de woning Hertog Van Klevestraat 15 gelegen; het woonhuis is het meest oostelijke gebouw op het terrein, ten westen ervan bevinden zich meerdere losstaande loodsen en opslagplaatsen. Het noordelijke deel van het plangebied wordt ingenomen door een weide met ernaast een oprit, in het zuiden is op perceel 22M8 een boomgaard en tuin aanwezig. Verspreid over het terrein zijn er enkele bomen. Op de grens tussen percelen 22M8 en 22V8 bevindt zich mogelijk een ingebuisde greppel.

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2020 (bron: geopunt.be).

Figuur 2 Plan bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

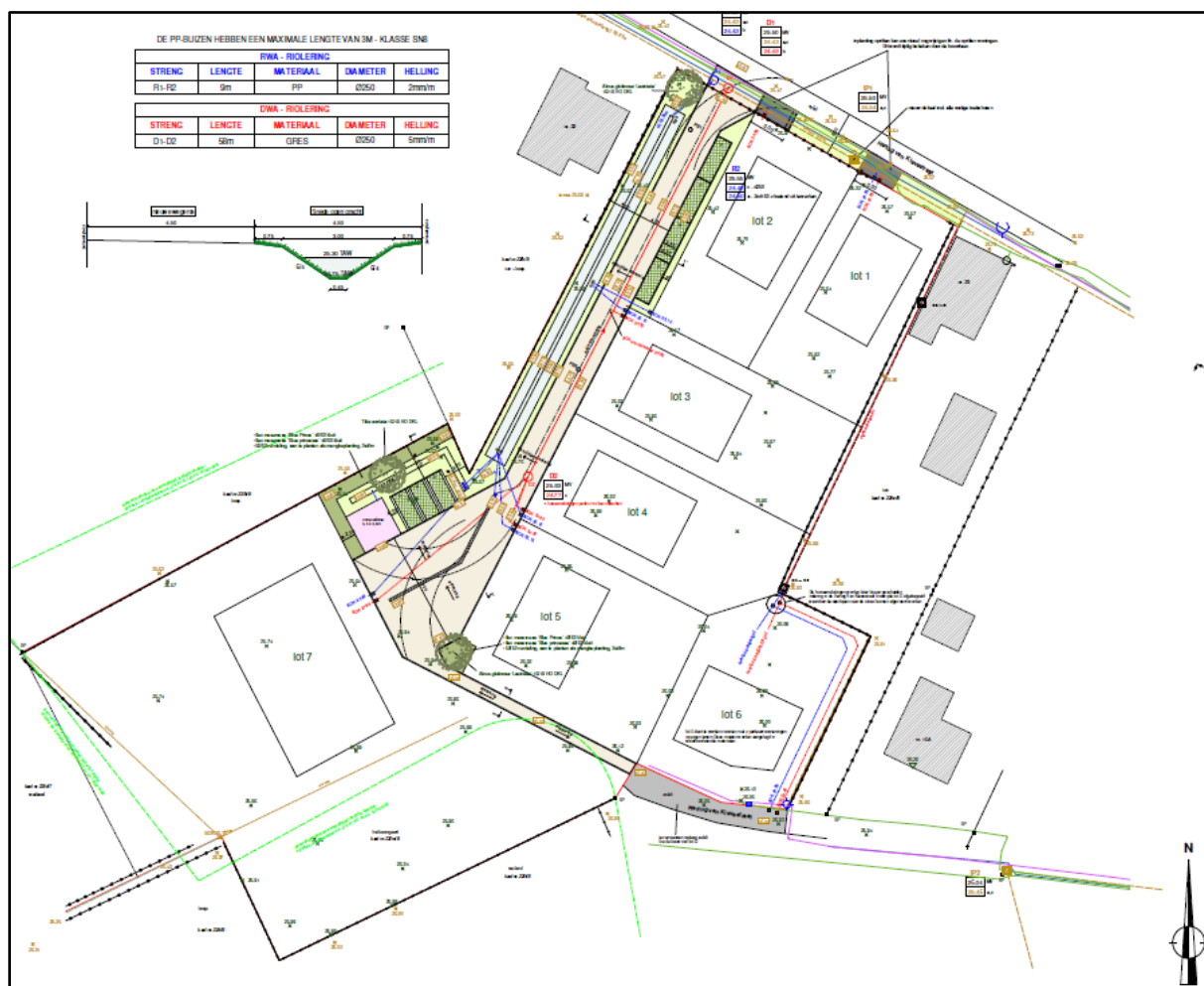
2.2. Geplande werken

De gebouwen worden gesloopt, het terrein wordt bouwrijp gemaakt en verkaveld in 7 bouwloten. Deze verkaveling beperkt zich grotendeels tot perceel 22V8. Perceel 22M8, waar de boomgaard aanwezig is, valt bijna volledig buiten woongebied. Hier gebeuren, buiten het plaatselijk rooien van wat begroeiing en het aanleggen van een smal pad dat de site verbindt met de zuidelijke zijstraat van de Hertog Van Klevestraat, geen werken. De bouwloten zijn voorzien voor vrijstaande woningen met een tuin rond. Langsheen de noordwestelijke grens van het plangebied wordt een nieuwe wegenis aangelegd die uitweg geeft naar de noordelijke zijstraat van de Hertog Van Klevestraat. Erlangs worden enkele parkeerplaatsen, een gracht en een groenzone voorzien.

Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het voornamelijk perceel 22V8: het slopen van de huidige bebouwing, het rooien van de bestaande vegetatie, het bouwrijp maken van het terrein, de bodemingrepen voor de aanleg van de wegenis, de gracht, de nutsleidingen en -voorzieningen, het optrekken van woningen, de aanleg van tuinen en verhardingen, enz. Ook het werfverkeer zal invloed hebben op de ondergrond. Op perceel 22M8 gebeuren quasi geen bodemingrepen.

Figuur 3 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

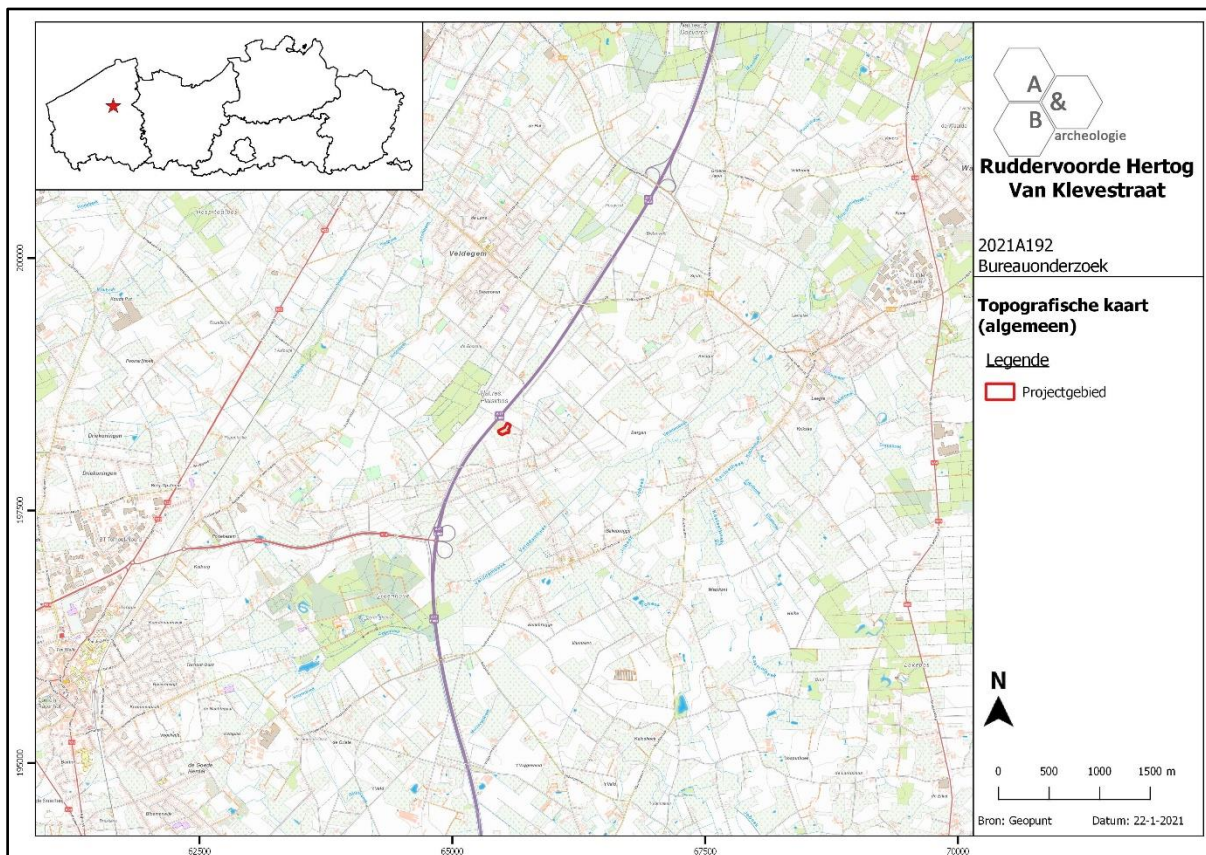

Figuur 4 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

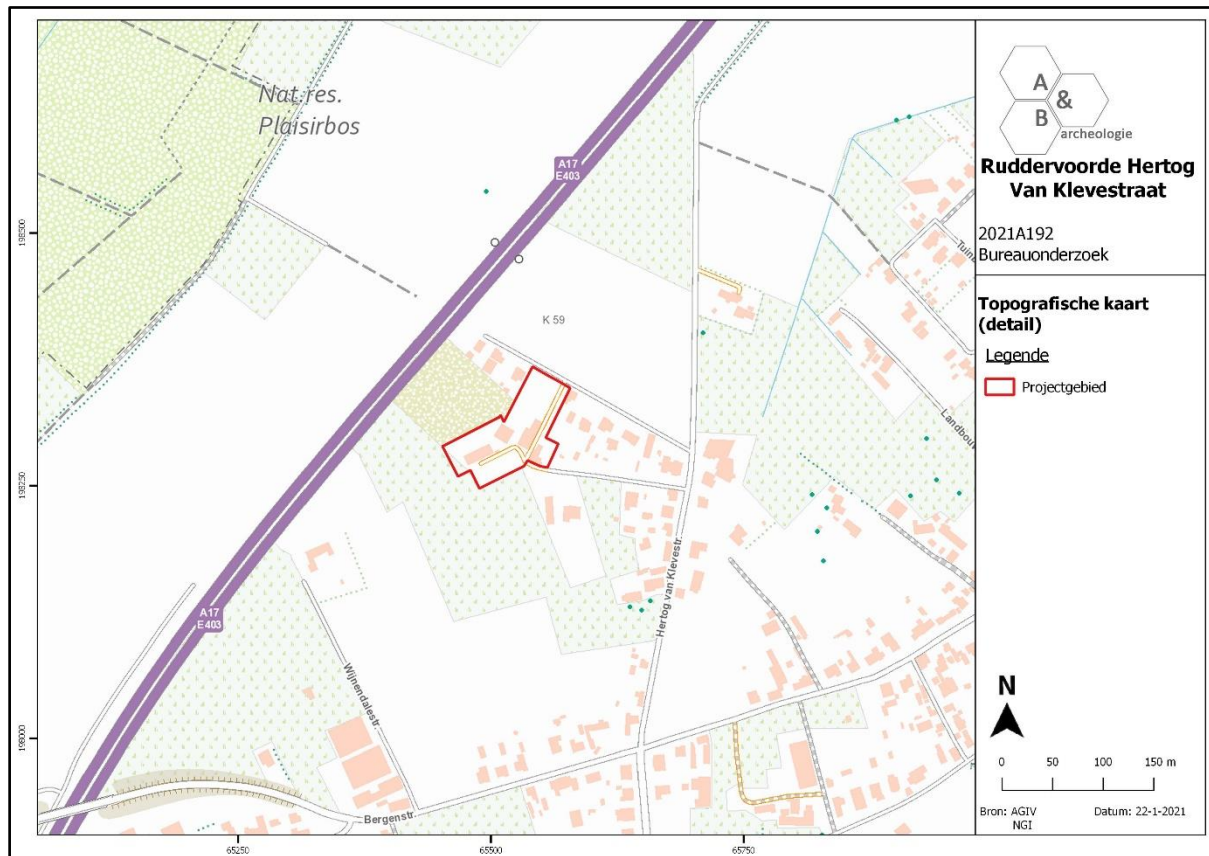
2.3. Landschappelijke ligging

2.3.1. Topografische situering

Ruddervoorde is een deelgemeente van Oostkamp en is tamelijk centraal gelegen in het West-Vlaanderen. Naast hoofdgemeente Oostkamp en Ruddervoorde behoren ook deelgemeenten Hertsberge en Waardamme tot de fusiegemeente. Ruddervoorde bevindt zich in het zuiden van het grondgebied en grenst aan Waardamme in het noorden, Hertsberge in het noordoosten, Wingene in het zuidoosten, Zwevezele in het zuiden, Lichtervelde en Torhout in het zuidwesten en Veldegem in het noordwesten. Het plangebied ligt in het westen van Ruddervoorde, zo'n 3km ten westen van de dorpskern, en nabij de grens met Veldegem. Minder dan 100m ten westen van de westelijke grens van het plangebied loopt de E403, de autosnelweg van Brugge naar Doornik. De Hertog Van Klevestraat leidt zuidwaarts richting Baliebrugge, een gehucht van Ruddervoorde waarvan de kern ca. 1,5km ten zuidoosten van het terrein is gelegen. Rond het plangebied zijn onder meer enkele woningen en tuinen en ten westen een bebost perceel gelegen, maar de ruimere omgeving is landelijk. Op de bodemgebruikskaat van 2001 staat het plangebied aangeduid als 'Akkerbouw' (wit), 'Weiland' (geel) en 'Andere bebouwing' (rood), wat min of meer overeenkomt met het huidige gebruik.

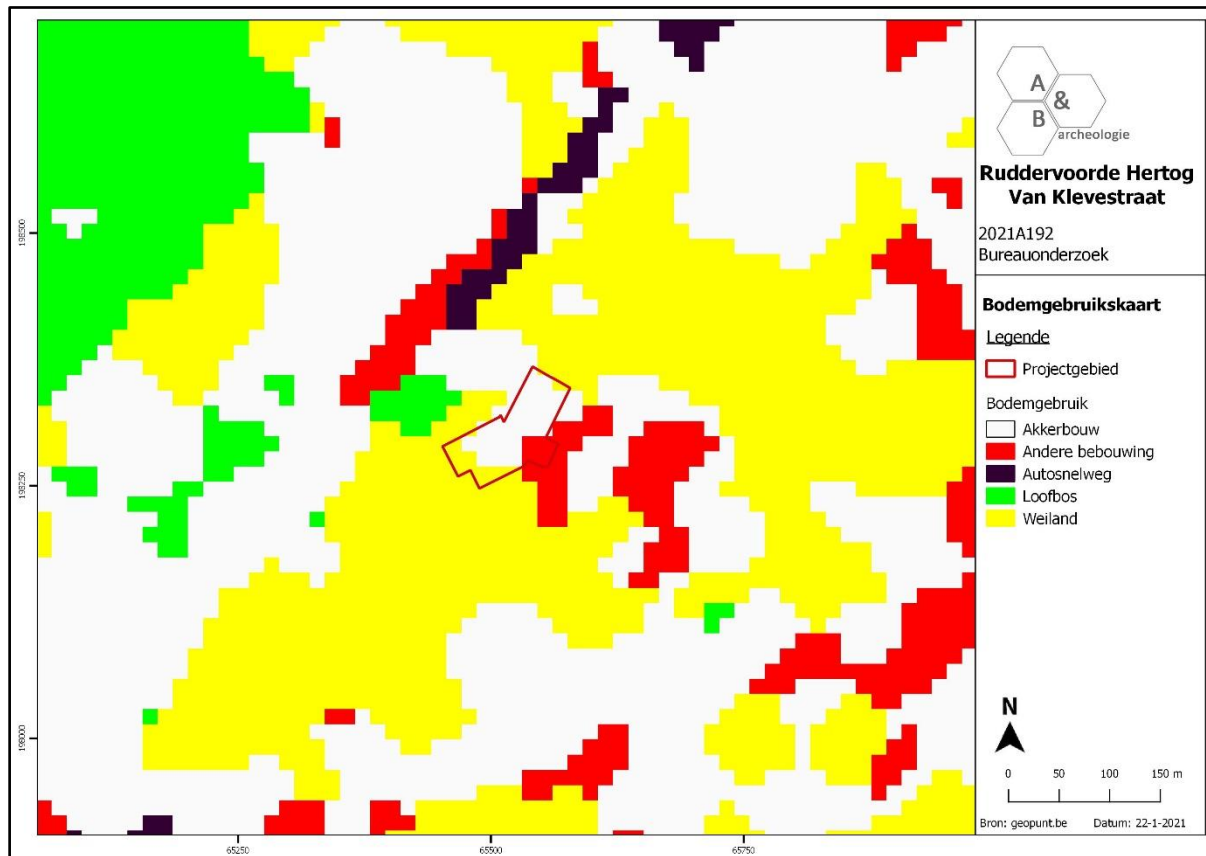
Figuur 5 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 6 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 7 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

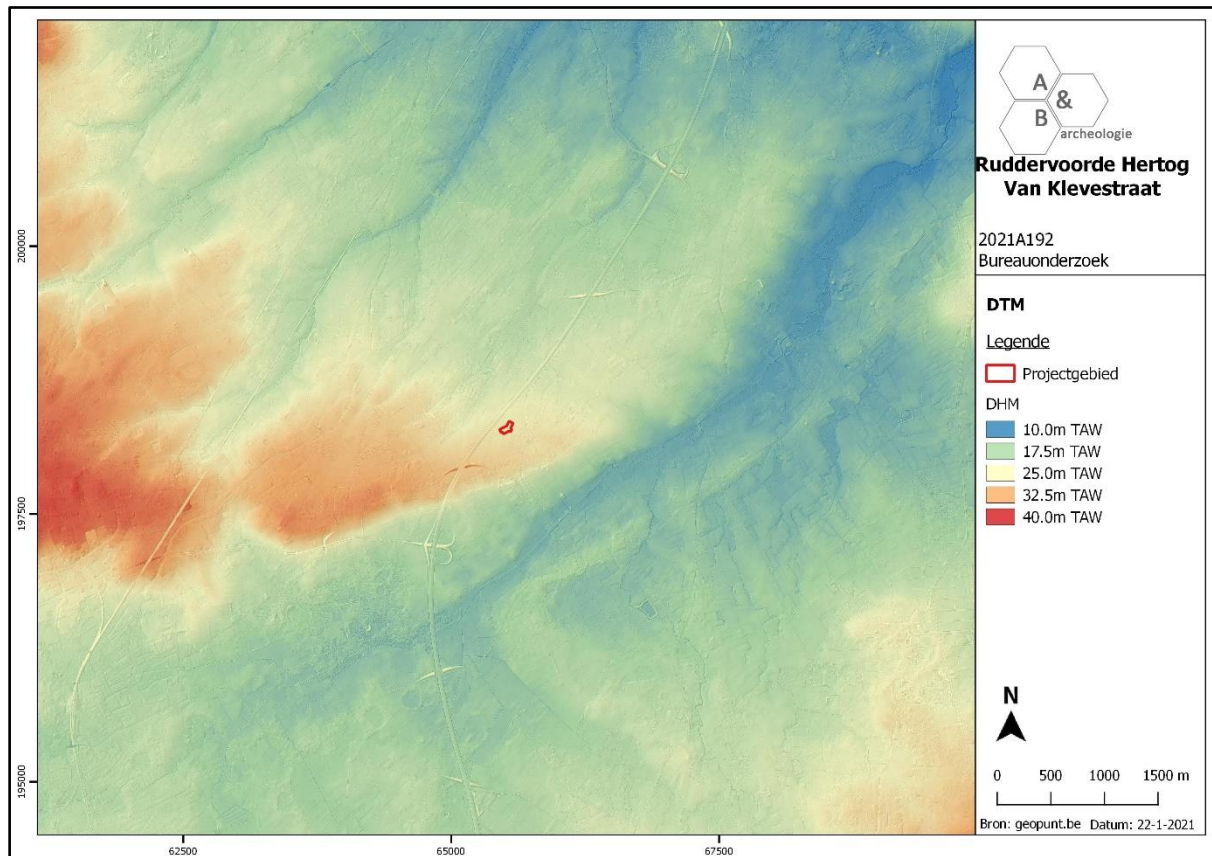

Figuur 8 Zicht op de bodemgebruikskartaal met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

Ruddervoorde heeft een zacht glooiend landschap met hoogteverschillen die variëren van circa 12 meter boven zeespiegelniveau in de vallei van de Waardammebeek tot circa 27 meter in het oosten, nabij de Magerbossen. Het reliëf neemt af ten noordoosten van het grondgebied, naar het afvloeiingspunt van de Waardammebeek toe. Het beekstelsel van de Waardammebeek, bovenloop van de Rivierbeek, bezit een vrij brede vallei en een plaatselijk sterk meanderend patroon.⁶ Deze vallei is goed te herkennen op het digitale hoogtemodel, en bevindt zich ten oosten van de uitloper van een heuvelrug die zich verder naar het westen uitstrekt. Het plangebied is te situeren op deze uitloper, net bovenaan de noordelijke flank ervan. De gronden verder ten noorden zijn duidelijk lager gelegen. Het detail van het hoogtemodel toont dat het terrein geleidelijk stijgt van noord (+ 25,40m TAW) naar zuid (+ 26,10m TAW). Ter hoogte van de huidige gebouwen is er mogelijk een kleine kunstmatige nivellering/ophoging aanwezig, maar echt uitgesproken hoogteverschillen die duiden op grootschalige afgraving of ophoging zijn niet af te leiden uit het hoogtemodel. Nabij het plangebied zijn geen natuurlijke waterlopen aanwezig. Op de potentiële bodemerosiekaart wordt het plangebied niet ingekleurd, wat betekent dat er geen info voorhanden is. De wel gekarteerde percelen in de omgeving hebben een verwaarloosbare tot lage erosiegraad.

⁶ <https://inventaris.onroerendergoed.be/themas/14716>

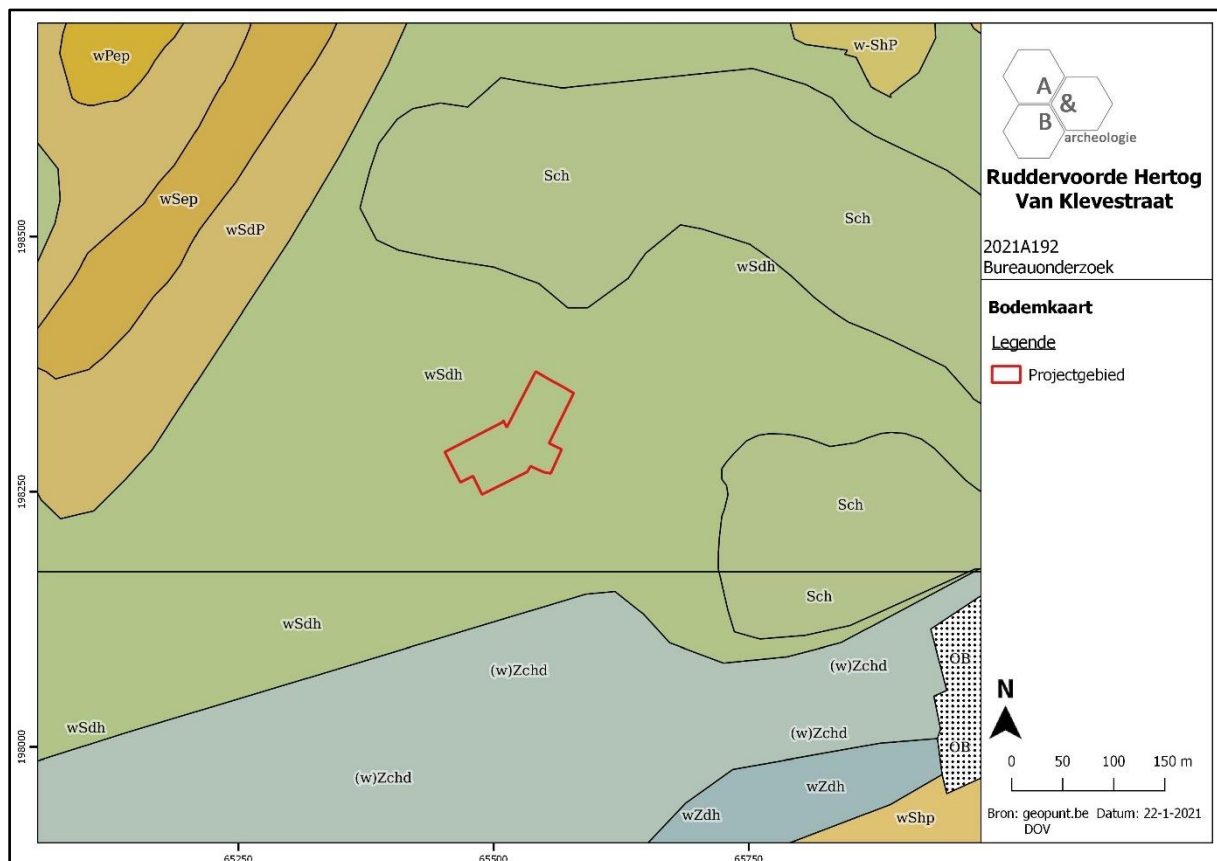
Figuur 9 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).

Figuur 10 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

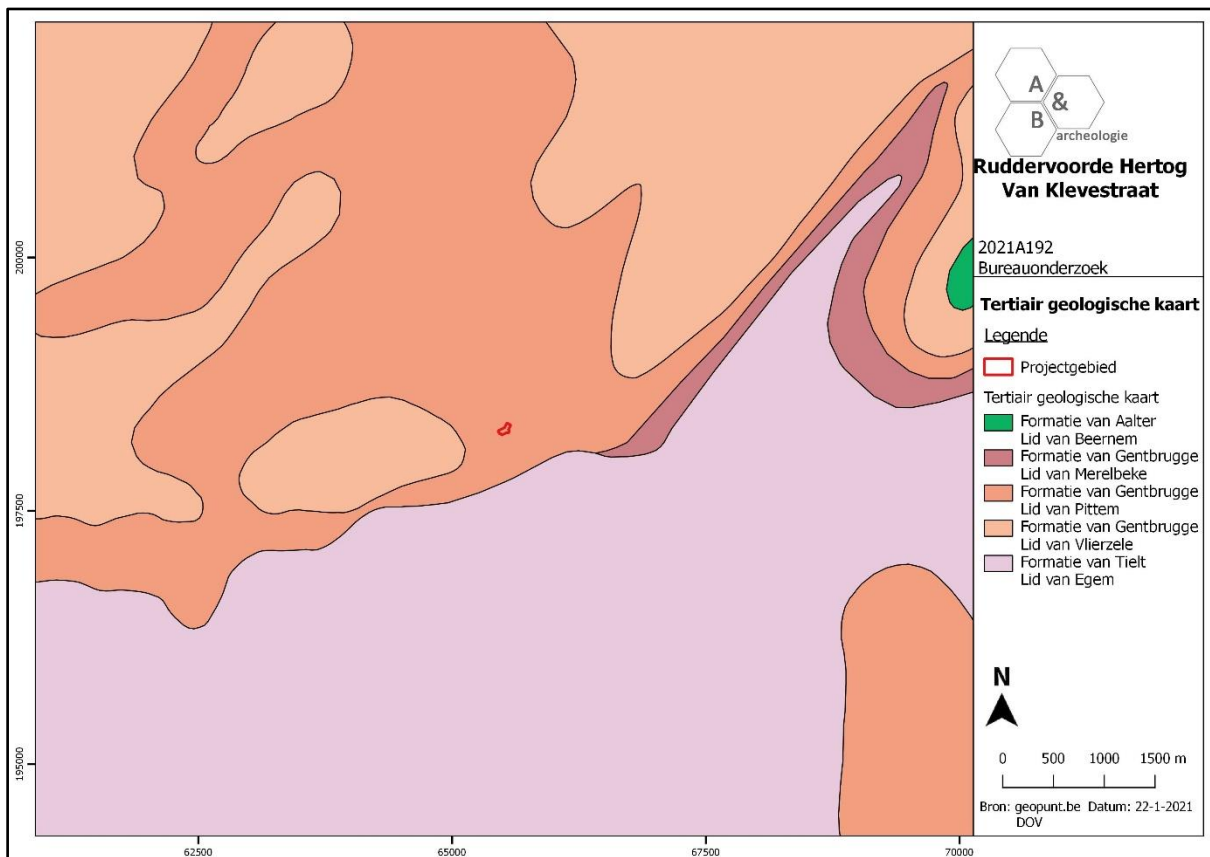
Op de bodemkaart wordt ter hoogte van het plangebied een wSdh bodem aangeduid: matig natte lemig zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizon, met klei-zand op geringe diepte (ondieper dan 75cm). Deze matig natte Postpodzol heeft een bouwlaag (Ap) die goed humeus is, gehomogeniseerd en 30-50cm dik. Ingevolge oplossingsverschijnselen van de Podzol B, maar vooral door uitdelven en afvoeren van het verharde benedendeel van de Podzol B is deze horizont op veel plaatsen bijna volledig verdwenen. De roestverschijnselen, soms moeilijk waarneembaar in de Podzol B beginnen normaal tussen 40 en 60cm diepte. De waterhuishouding is gunstig in de zomer, maar de bodem is soms iets te nat in de winter.

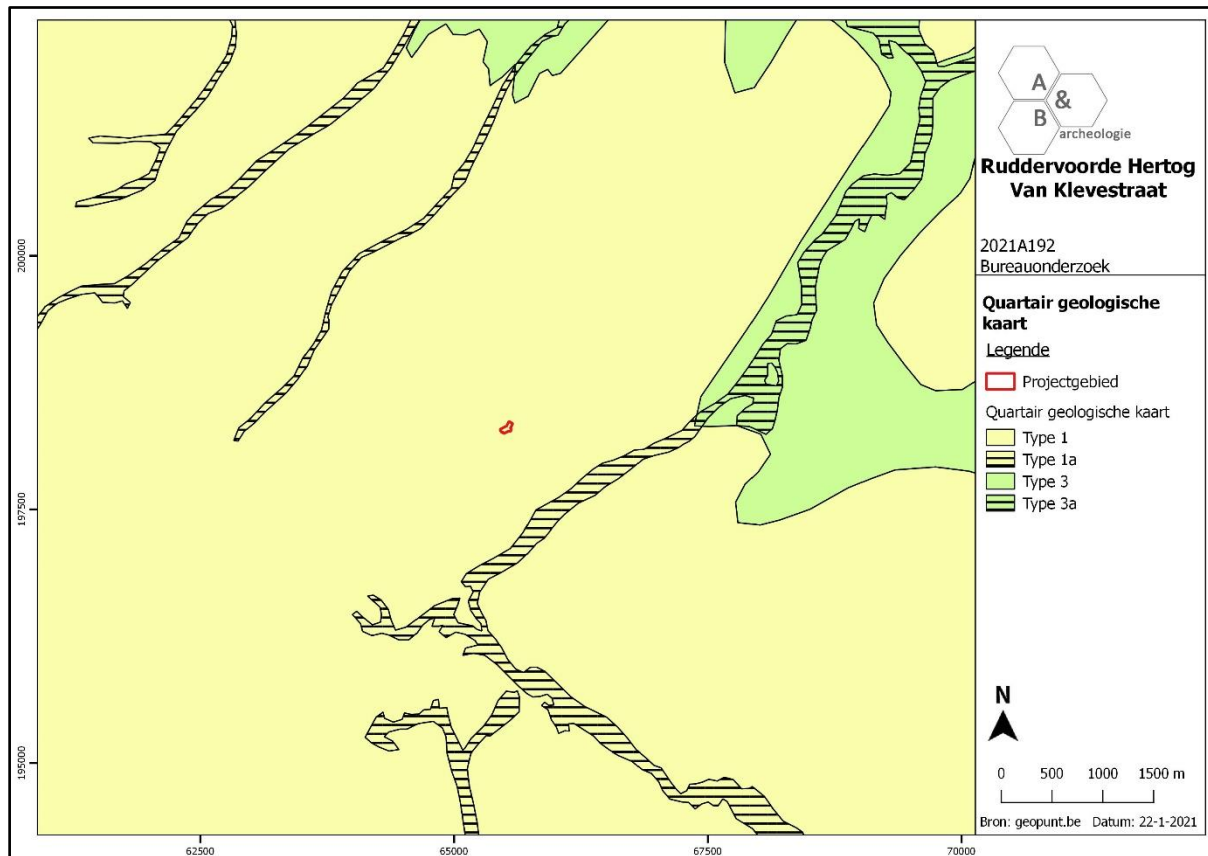
Figuur 11 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).

2.3.4. Geologische situering

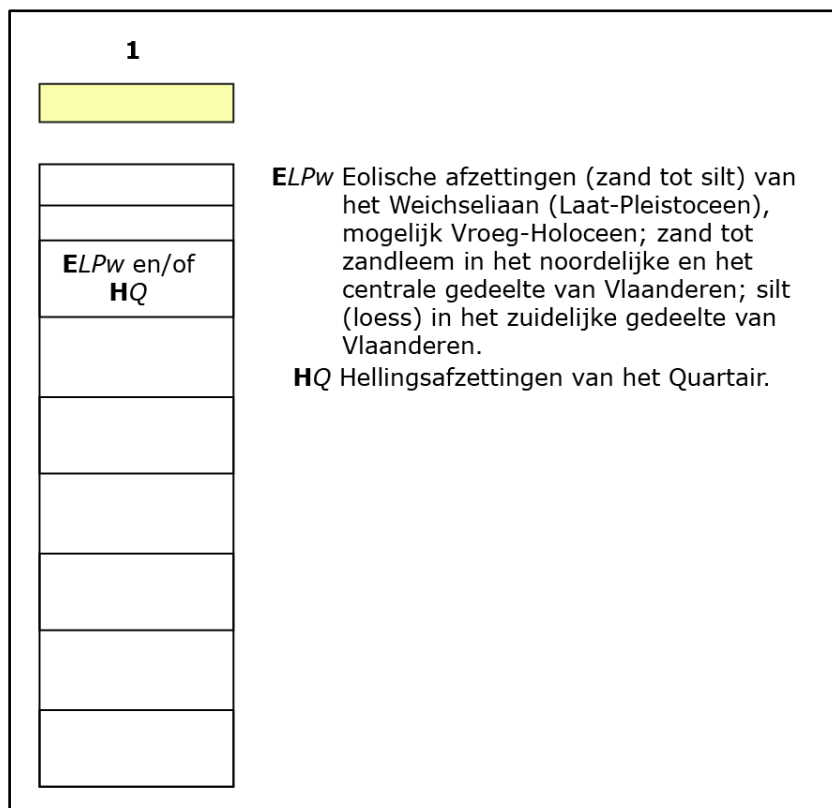
De tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Gentbrugge, Lid van Pittem: grijsgroene klei, sterk zandhoudend, plaatselijk zandsteenbanken (veldsteen), weinig glauconiethoudend, glimmerhoudend. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied zich bevindt ter hoogte van type 1: geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (1). De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 12 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 13 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 14 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

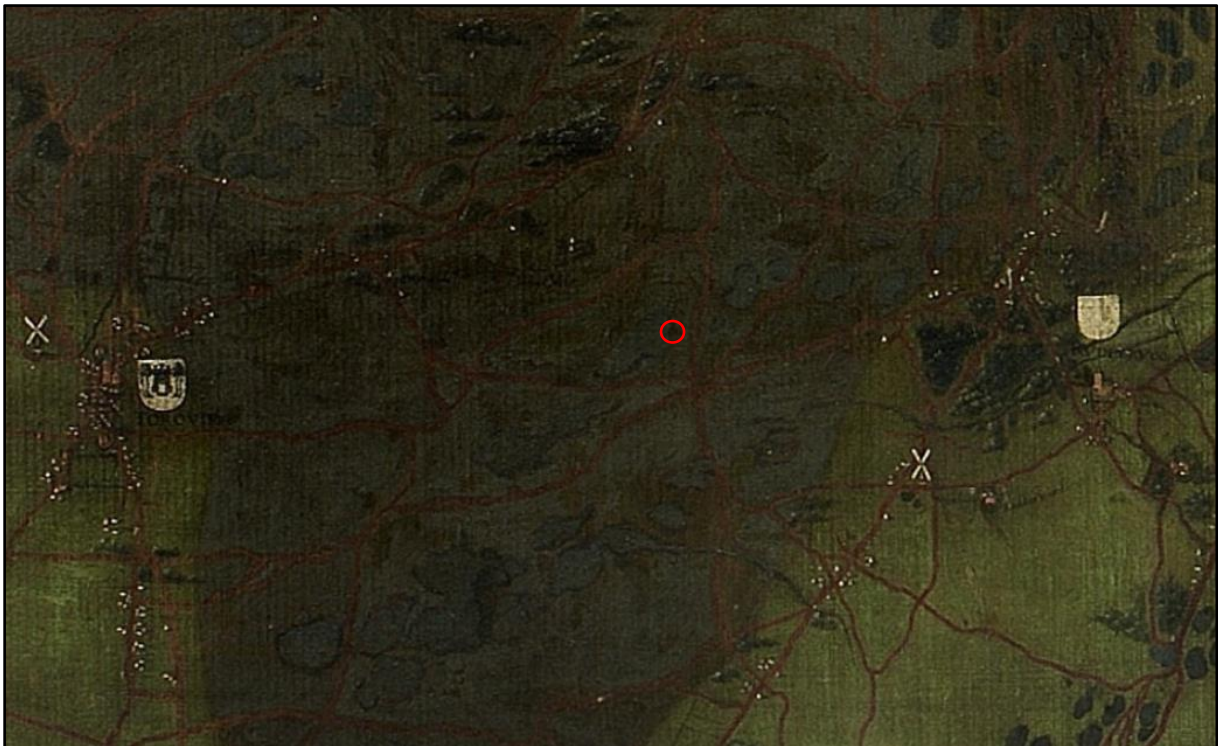
2.4. Historische situering⁷

De naam Ruddervoorde komt in officiële geschriften voor vanaf de 10de eeuw. Een akte van 961 van graaf Arnulf II, waarin aan de proost van het kapittel van Sint-Donaas het patronaatschap over de parochie Ruddervoorde wordt toegekend, evenals alle tienden en gronden die erbij horen ("Capella de Wara, et quae dicitur Ricevorda, cum omnibus decimis, et terris sibi attinetibus"), vermeldt de parochiekerk van Ruddervoorde als een hulpkerk van de toenmalige parochie Orscamp. Meteen zou dit de oudste vermelding zijn van Ruddervoorde. Deze akte, die echter in 1856 als vals wordt bestempeld door Le Clay, wordt pas in een oorkonde van 31 oktober 1089 overgemaakt door graaf Robrecht I de Fries van Vlaanderen. In 1090 bevestigt Radbod II, bisschop van Doornik, de rechten van het Brugse Sint-Donaaskapittel over de parochiekerk van Ruddervoorde, wat meteen voor de oudste historische vermelding van de parochie Ruddervoorde zorgt. Op dat ogenblik is de parochie Ruddervoorde trouwens ingedeeld bij het bisdom Doornik. Over de bestuurlijke machten in Ruddervoorde in de eerste eeuwen bestaan verschillende versies. Ruddervoorde was een wirwar van heerlijkheden elk met een verschillend statuut. De Brugse geschiedschrijver Galbertus van Brugge vermeldt in zijn relaas over de periode na de moord op Karel de Goede in 1127 in Brugge, hoe ook Ruddervoorde wordt aangevallen. Aangezien hij geen erfgenamen achterlaat, ontstaat een gevecht om het Vlaamse grondgebied. De Franse koning stuurt Willem van Normandië naar onze streek, maar de steden Brugge en Gent verkiezen Diederik van den Elzas als hun heer. Willem van Normandië, die op terugtocht is na zijn overwinning tegen Diederik, plundert Ruddervoorde en steekt er de huizen in brand. Lambrecht van Ruddervoorde (1127-1154), een aanhanger van Diederik, moest zo worden gestraft. In de loop van de middeleeuwen (10de-12de eeuw) heeft het bosrijke gebied van Oostkamp te lijden onder de toenemende houtkap voor bouw- en brandhout. Door de ontbossing komt echter veel ruimte vrij voor veeteelt (vooral schapen), waardoor de bossen niet meer kunnen regenereren. Zo ontstonden veldgebieden, die zich op den duur als één geheel aaneensloten en zo het Bulskampveld vormden, dat zich uitstreckte tussen Torhout en Loppem (Zedelgem). Hertog van Kleef is in de eerste helft van de 15de eeuw de heer van Wijnendale en eigenaar van het Wijnendaleveld, dat ligt in het westen van het uitgestrekte Bulskampveld. Op 28 april 1424 schenkt de hertog via de zogenaamde dadingsakte het Wijnendaleveld aan de laten en nakomelingen van het Vrijgeweid. Het Wijnendaleveld beslaat ongeveer 460 hectare en is voor het grootste deel gelegen in het huidige gebied dat vandaag gevormd wordt in het zuidoosten van Veldegem (Zedelgem), het noordoosten van Torhout en het zuidwesten van Ruddervoorde. Ook het plangebied is te situeren in dit Wijnendaleveld/Vrijgeweid. Het wordt in gemeenschap gegeven tegen de jaarlijkse rente van 18 pond, op de eerste dag van het jaar te betalen aan de ontvanger van Wijnendale. In ruil mogen de laten en hun nakomelingen op het Vrijgeweid water halen, bepaalde dieren laten grazen, gras maaien, gagel plukken, biezten snijden, turf steken en alle niet-laten van de grond verdrijven en daarbij beroep doen op de wetsdienaars van de heer van Wijnendale. In de volgende eeuwen blijft het Vrijgeweid er woest en onbewoond bij liggen. Tussen 1561 en 1571 schildert Pieter Pourbus zijn Grote Kaart van het Brugse Vrije, gekopieerd door Pieter Claeissens (1601), waarop hij een vrij gedetailleerd overzicht biedt van het toenmalige stratenpatroon en de uitgestrekte heidevelden. Vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vaardigt de Oostenrijkse regering een gunstige belastingsregel uit, waardoor veel veldgebieden op de meest vruchtbare plaatsen op

⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14716>

korte termijn worden omgezet in landbouwgronden en in bossen op de armere gronden, in functie van de houtproductie. Het in productie nemen van woeste gronden zal ook door de opeenvolgende machthebbers (Fransen, Hollanders en Belgen) aangemoedigd worden via positieve belastingsmaatregelen.

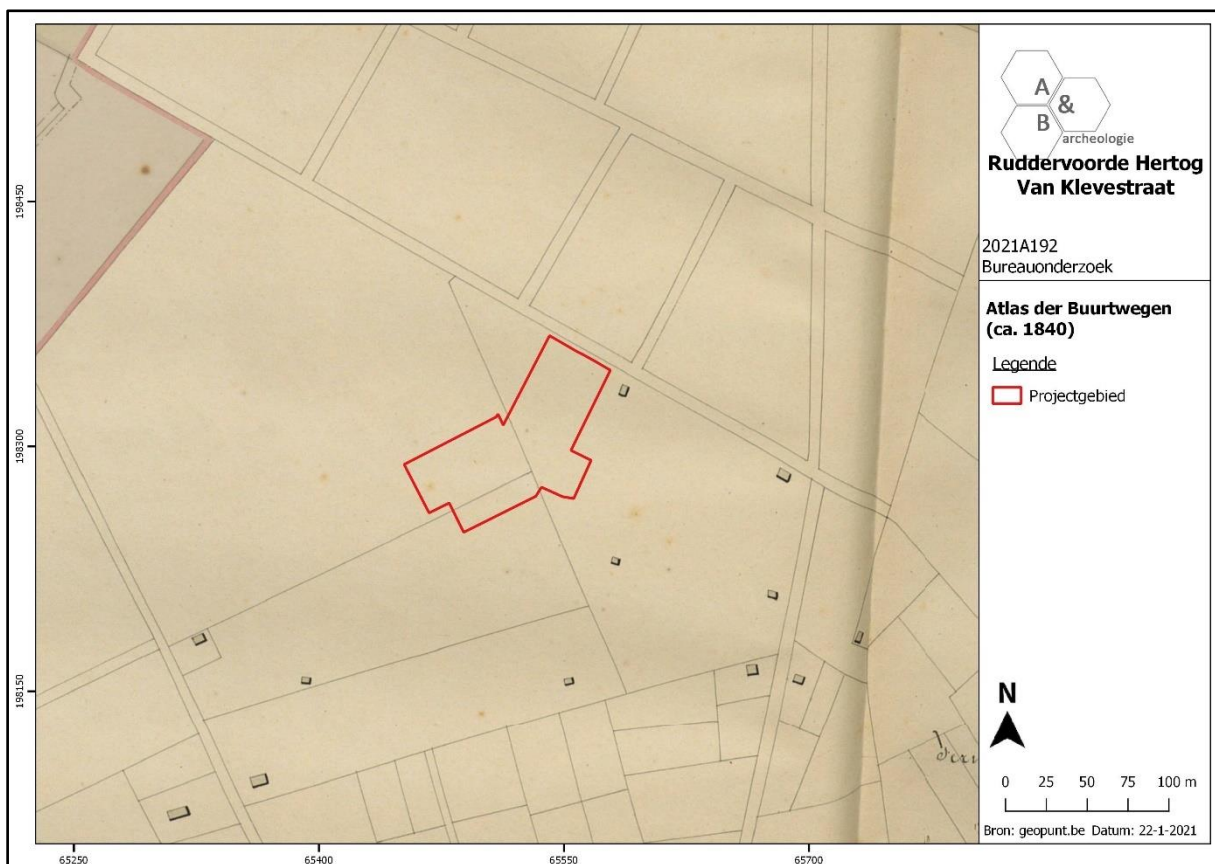
De ligging van het plangebied in een heideveld wordt bevestigd op de Ferrariskaart uit ca. 1777. De Hertog Van Klevestraat ten oosten van het terrein wordt daarop aangegeven. Het plangebied is onbebouwd, ook in de omgeving is geen bebouwing te herkennen. Op de Atlas der Buurtwegen (1840) worden nabij het terrein een aantal stalletjes aangeduid, en een aantal rechte lijnige wegjes ten noorden ervan. De Vandermaelenkaart (1846-1854) geeft iets meer detail en toont beboste gronden doorsneden door wegjes ten noorden van het plangebied. Het terrein zelf is onbebouwd en mogelijk nog steeds heidegebied. Op de topografische kaart van 1861 is te zien dat het bosareaal is uitgebreid en ook het zuidelijke deel van het plangebied inneemt. De kaart van 1883 toont eenzelfde beeld, maar op de topografische kaart van 1911 is het bos niet meer aanwezig. Op de luchtfoto van 1971 is de huidige invulling van het terrein al aanwezig. Enkel is perceel 22M8 nog in gebruik als landbouwgrond, dit wordt pas eind 20ste eeuw omgezet in boomgaard en tuin.

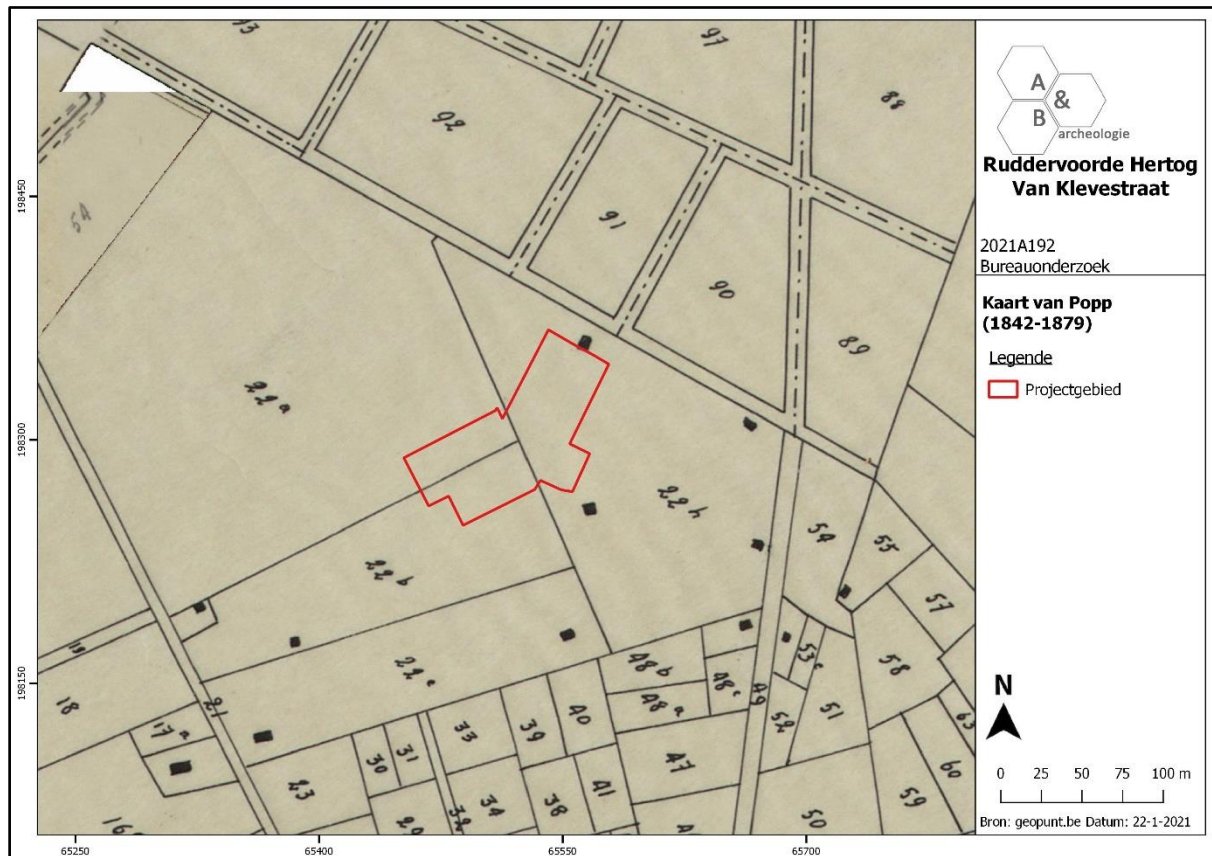
Figuur 15 Aanduiding van de benaderende ligging van het plangebied in de uitgestrekte heidevelden op de Grote Kaart van het Brugse Vrije van Pieter Pourbus, gekopieerd door Pieter Claeissens (1601) (bron: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a7/Old_map_of_Kaart_van_het_Brugse_vrije..jpg). Rechts is de kern van Ruddervoorde aangeduid, links die van Torhout.

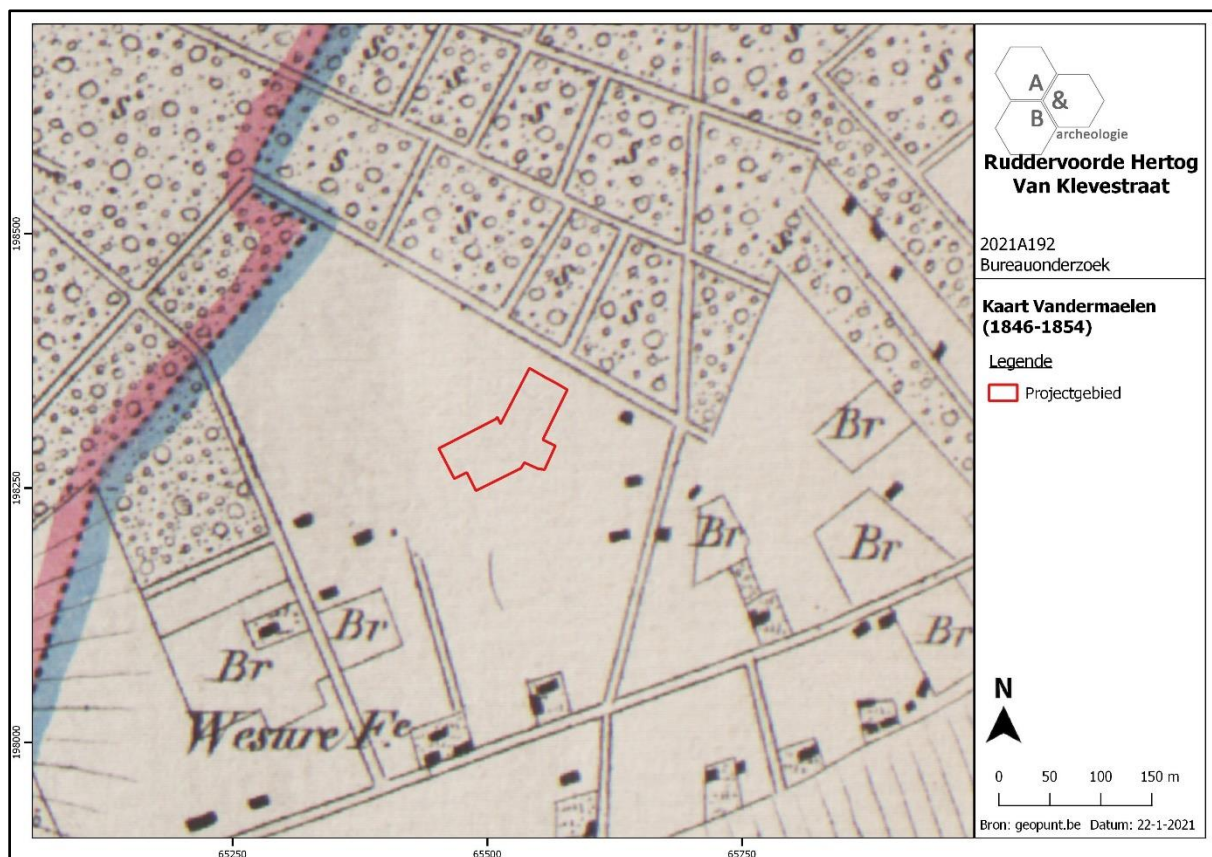
Figuur 16 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

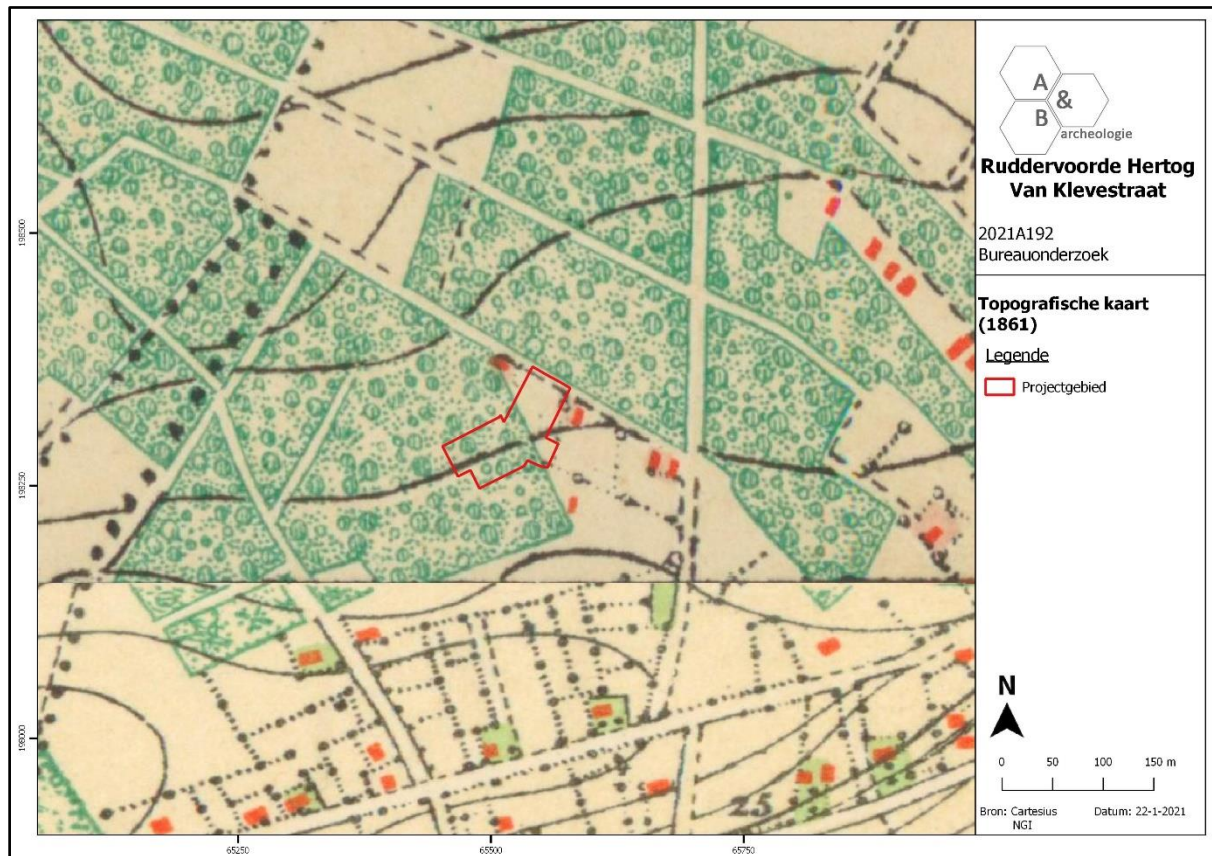
Figuur 17 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).

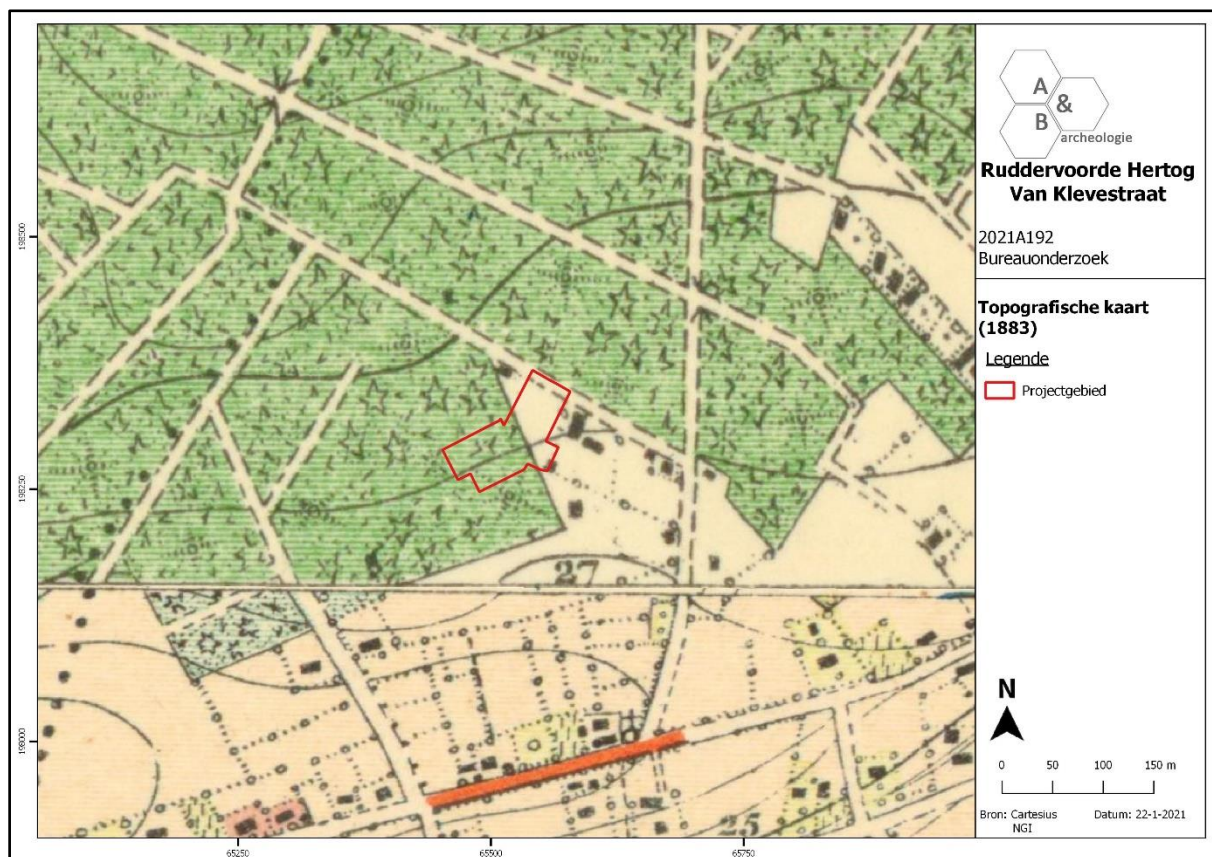
Figuur 18 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be).

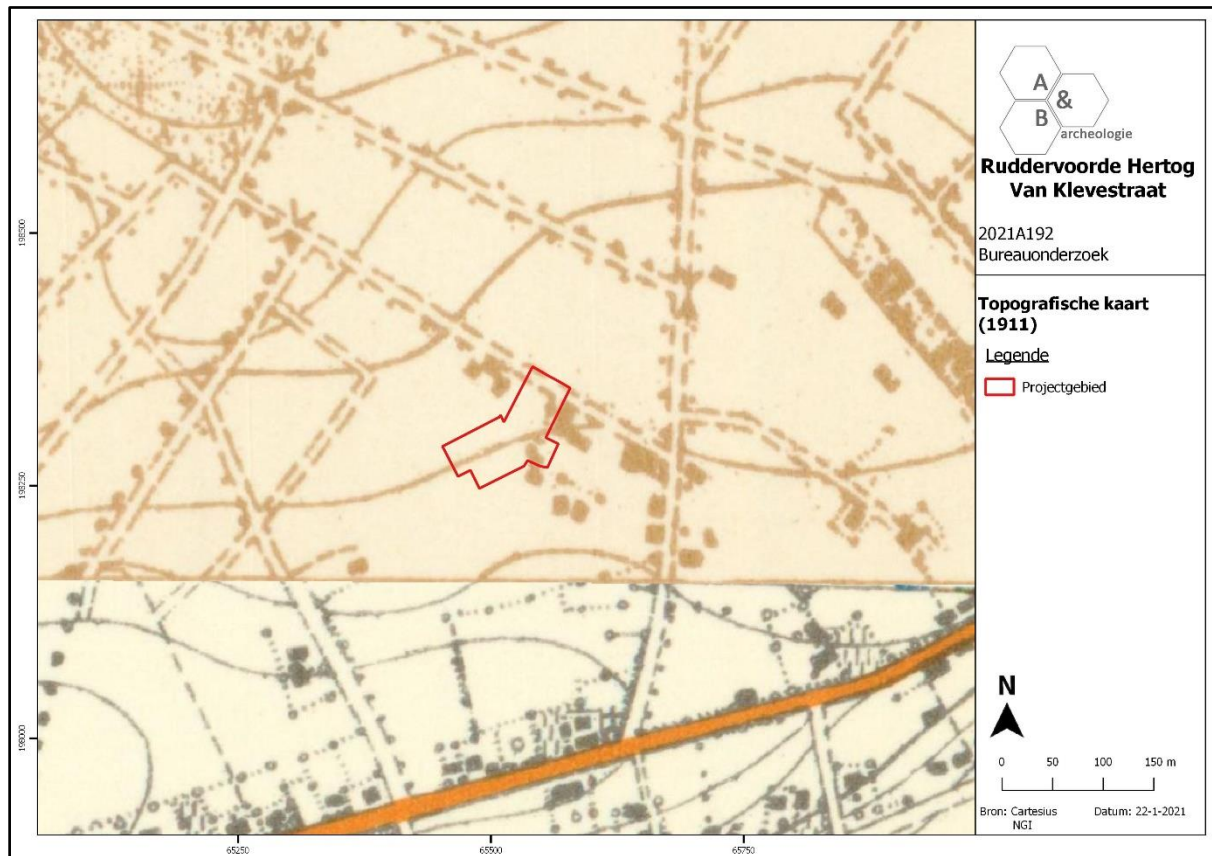
Figuur 19 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).

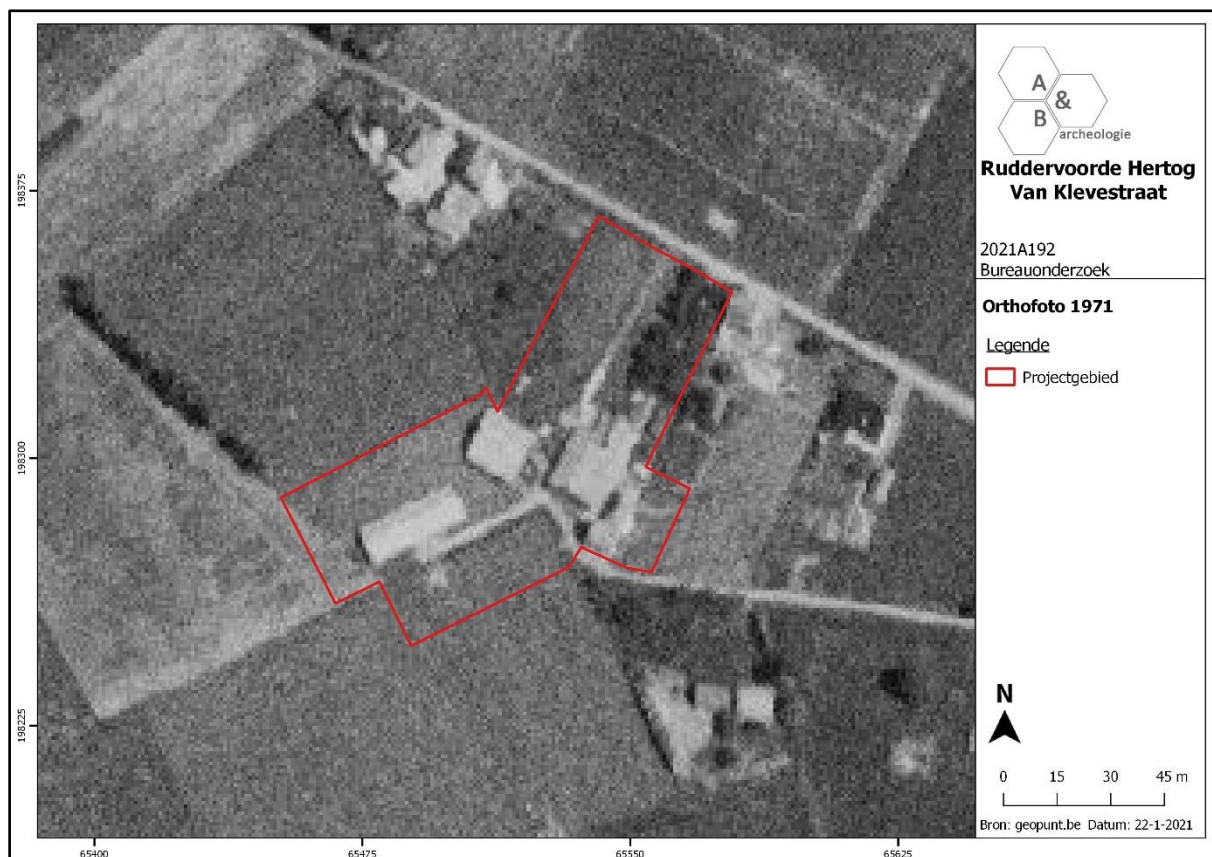
Figuur 20 Uitsnede uit de topografische kaart van 1861 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 21 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 (bron: cartesius.be en NGI).

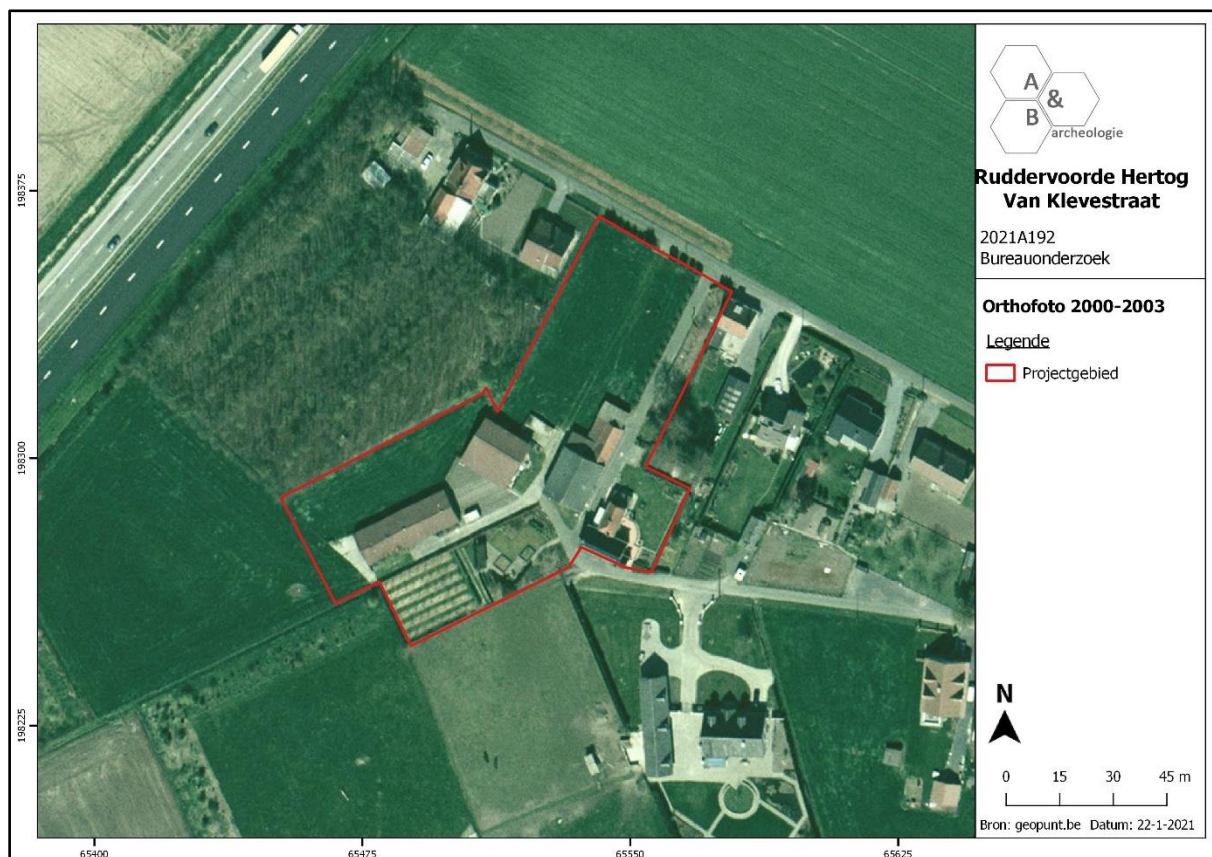
Figuur 22 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911-1949 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 23 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 24 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

2.5. Archeologische situering

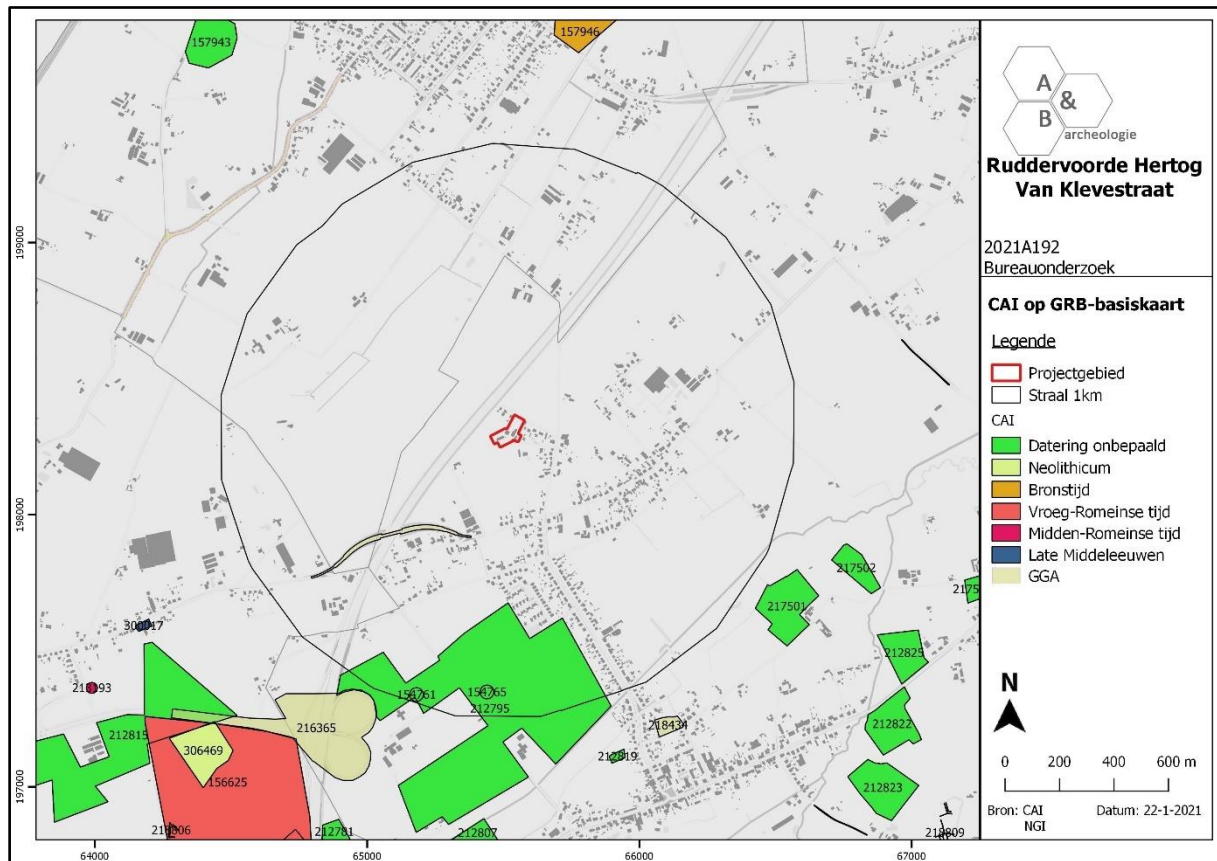
Op de Centrale Archeologische Inventaris worden er in de buurt van het plangebied amper archeologische locaties aangeduid.

Wel zijn ten zuiden enkele sites gekend die een beeld geven van de menselijke aanwezigheid in de regio :

- CAI Locatie 212795, ca. 1km ten zuiden van het plangebied: een zeer uitgestrekte zone met allerhande sporen (zowel vastgesteld als cropmark als soilmark) die werd opgemerkt via luchtfotografie. Centraal liggen twee grote depressies (gevulde vijvers?). Verschillende kavelstructuren en mogelijke wegtrajecten doorkruisen het gebied. Het meest interessante zijn een 50 meter brede circulaire structuur en enkele discordante grachten en een mogelijk segment van een tweede cirkel.
- CAI Locatie 154765, gelegen in CAI Locatie 212795: dubbele circulaire structuur die werd opgemerkt via luchtfotografie.
- CAI Locatie 154761, gelegen in CAI Locatie 212795: circulaire structuur die werd opgemerkt via luchtfotografie.
- CAI Locatie 156625: mogelijke sporen van een vroeg-Romeinse nederzetting.
- CAI Locatie 306469: toevalsvondst van een gepolijste bijl te dateren in een vroege fase van het midden-neolithicum. Gevonden onderaan de zuidflank van de rug waarop het plangebied is gelegen.

Ook ten noorden zijn sites gekend via luchtfotografie, zoals bvb. CAI Locatie 157946: 2 circulaire structuren die hoogstwaarschijnlijk grafheuvels uit de bronstijd zijn, concentraties van kuilen, een hoekig lineair spoor te interpreteren als gracht, en een dubbele gebogen lijn, mogelijk te interpreteren als wegtracé.

Het gebrek aan gravend archeologisch onderzoek zorgt ervoor dat de archeologische verwachting van het plangebied en de directe omgeving ongekend is. Op de hogere rug waarop het plangebied is gelegen, vond nog geen archeologisch onderzoek plaats. Luchtfotografische waarnemingen op de lagere gronden ten noorden en ten zuiden, die dus andere landschappelijke kenmerken hebben dan het plangebied, tonen echter aan dat er vermoedelijk minstens sinds de bronstijd menselijke aanwezigheid is in de regio, daar duiden onder andere meerdere grafcirkels op.

Figuur 26 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Het plangebied was in de middeleeuwen gelegen in bosrijk gebied, op ruime afstand ten westen van de kern van Ruddervoorde. In de 10de-12de eeuw kwam er door ontbossing veel ruimte vrij voor veeteelt (vooral schapen), waardoor de bossen niet meer kunnen regenereren. Zo ontstonden veldgebieden, die zich op den duur als één geheel aaneensloten en zo het Bulskampveld vormden, dat zich uitstreckte tussen Torhout en Loppem (Zedelgem). Hertog van Kleef is in de eerste helft van de 15de eeuw de heer van Wijnendale en eigenaar van het Wijnendaleveld, dat ligt in het westen van het uitgestrekte Bulskampveld. Ook het plangebied is te situeren in dit Wijnendaleveld (ook gekend als Vrijgeweid). In de volgende eeuwen blijft het Vrijgeweid er woest en onbewoond bij liggen. Tussen 1561 en 1571 schildert Pieter Pourbus zijn Grote Kaart van het Brugse Vrije, gekopieerd door Pieter Claeissens (1601), waarop hij een vrij gedetailleerd overzicht biedt van het toenmalige stratenpatroon en de uitgestrekte heidevelden. Vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vaardigt de Oostenrijkse regering een gunstige belastingsregel uit, waardoor veel veldgebieden op de meest vruchtbare plaatsen op korte termijn worden omgezet in landbouwgronden en in bossen op de armere gronden, in functie van de houtproductie. Het in productie nemen van woeste gronden zal ook door de opeenvolgende machthebbers (Fransen, Hollanders en Belgen) aangemoedigd worden via positieve belastingsmaatregelen. De ligging van het plangebied in een heideveld wordt bevestigd op de Ferrariskaart uit ca. 1777. De Hertog Van Klevestraat ten oosten van het terrein wordt daarop aangegeven. Het plangebied is onbebouwd, ook in de omgeving is geen bebouwing te herkennen. Op de Atlas der Buurtwegen (1840) worden nabij het terrein een aantal stalletjes aangeduid, en een aantal rechtlijnige wegjes ten noorden ervan. De Vandermaelenkaart (1846-1854) geeft iets meer detail en toont beboste gronden doorsneden door wegjes ten noorden van het plangebied. Het terrein zelf is onbebouwd en mogelijk nog steeds heidegebied. Op de topografische kaart van 1861 is te zien dat het bosareaal is uitgebreid en ook het zuidelijke deel van het plangebied inneemt. De kaart van 1883 toont eenzelfde beeld, maar op de topografische kaart van 1911 is het bos niet meer aanwezig. Op de luchtfoto van 1971 is de huidige invulling van het terrein al aanwezig. Enkel is perceel 22M8 nog in gebruik als landbouwgrond, dit wordt pas eind 20ste eeuw omgezet in boomgaard en tuin. Algemeen kan gesteld worden dat het beboste plangebied in de 10de-12de eeuw werd omgezet naar heideveld, waarna het in de 19de eeuw opnieuw grotendeels bebost werd en vervolgens rond 1900 in cultuur werd gebracht. Na midden 20ste eeuw werd het bebouwd.

- Ruddervoorde heeft een zacht glooiend landschap met hoogteverschillen die variëren van circa 12 meter boven zeespiegelniveau in de vallei van de Waardammebeek tot circa 27 meter in het oosten. Het beekstelsel van de Waardammebeek, bovenloop van de Rivierbeek, bezit een vrij brede vallei en een plaatselijk sterk meanderend patroon. Deze vallei is goed te herkennen op het digitale hoogtemodel, en bevindt zich ten oosten van de uitloper van een heuvelrug die zich verder naar het westen uitstrekt. Het plangebied is te situeren op deze uitloper, net bovenaan de noordelijke flank ervan. De gronden verder ten noorden zijn duidelijk lager gelegen. Het detail van het

hoogtemodel toont dat het terrein geleidelijk stijgt van noord (+ 25,40m TAW) naar zuid (+ 26,10m TAW). Ter hoogte van de huidige gebouwen is er mogelijk een kleine kunstmatige nivellering/ophoging aanwezig, maar echt uitgesproken hoogteverschillen die duiden op grootschalige afgraving of ophoging zijn niet af te leiden uit het hoogtemodel. Nabij het plangebied zijn geen natuurlijke waterlopen aanwezig. Bodemkundig kan een matig natte lemig zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont, met klei-zand op geringe diepte (ondieper dan 75cm), verwacht worden.

- Het gebrek aan gravend archeologisch onderzoek zorgt ervoor dat de archeologische verwachting van het plangebied en de directe omgeving ongekend is. Op de hogere rug waarop het plangebied is gelegen, vond nog geen archeologisch onderzoek plaats. Luchtfotografische waarnemingen op de lagere gronden ten noorden en ten zuiden, die dus andere landschappelijke kenmerken hebben dan het plangebied, tonen echter aan dat er vermoedelijk minstens sinds de bronstijd menselijke aanwezigheid is in de regio, daar duiden onder andere meerdere grafcircels op. Afgaande op de landschappelijke kenmerken (geen waterlopen in de buurt, bovenaan een noordelijke flank, geen afdekken bodemlagen aanwezig, oorspronkelijke podzol reeds verstoord) wordt er geen in situ bewaarde steentijd artefactensite verwacht. De kans dat er sites met grondsporen aanwezig zijn, daterende uit het neolithicum tot de middeleeuwen, is echter niet onbestaande. Daarbij kan ook gedacht worden aan bosbouw-gerelateerde sporen, zoals houtskoolmeilers.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

De gebouwen worden gesloopt, het terrein wordt bouwrijp gemaakt en verkaveld in 7 bouwloten. Deze verkaveling beperkt zich grotendeels tot perceel 22V8. Perceel 22M8, waar de boomgaard aanwezig is, valt bijna volledig buiten woongebied. Hier gebeuren, buiten het plaatselijk rooien van wat begroeiing en het aanleggen van een smal pad dat de site verbindt met de zuidelijke zijstraat van de Hertog Van Klevestraat, geen werken. De bouwloten zijn voorzien voor vrijstaande woningen met een tuin rond. Langs de noordwestelijke grens van het plangebied wordt een nieuwe wegnis aangelegd die uitweg geeft naar de noordelijke zijstraat van de Hertog Van Klevestraat. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het voornamelijk perceel 22V8: het slopen van de huidige bebouwing, het rooien van de bestaande vegetatie, het bouwrijp maken van het terrein, de bodemingrepen voor de aanleg van de wegnis, de gracht, de nutsleidingen en -voorzieningen, het optrekken van woningen, de aanleg van tuinen en verhardingen, enz. Ook het werfverkeer zal invloed hebben op de ondergrond. Op perceel 22M8 gebeuren quasi geen bodemingrepen.

Het plangebied kent een ongekende archeologische verwachting door het gebrek aan archeologisch onderzoek op de regio. Op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet aangetoond worden. De geplande werken kunnen een impact hebben op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarvan archeologisch nog maar weinig is geweten. Er dient dus verder vooronderzoek plaats te vinden, in uitgesteld traject, na het slopen van de gebouwen.

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of het minste impact in de bodem. Deze onderzoeken vallen onder de noemer 'verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem' (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd kan worden, dient men verder over te gaan tot een 'vooronderzoek met ingreep in de bodem' (verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient men eerst te proberen deze *in situ* te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

3.3. Verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

- Landschappelijk bodemonderzoek

Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door middel van boringen of profielputten. Met deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden. De methode wordt binnen de archeologie vooral aangewend om het bodemkundig potentieel na te gaan voor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet noodzakelijk om uit te voeren. Het terrein heeft geen verhoogd potentieel voor *in situ* steentijd artefactensites. De graad van verstoring en de exacte bodemopbouw kan nagegaan worden bij het proefsleuvenonderzoek, dat wel wordt geadviseerd.

- Geofysisch onderzoek

Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Ook kent deze methode haar nut bij het opsporen van explosieven. Onder dit type onderzoek vallen verschillende opsporingstechnieken: magnetometrie, weerstandsmetingen, grondradar enz.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Veldkartering en metaaldetectie

Bij een veldkartering of oppervlakteprospectie wordt een visuele inspectie gedaan van het terreinoppervlak voor de aanwezigheid van archeologisch vondstmateriaal, zoals aardewerk of silexartefacten. Metaaldetectie betreft het opsporen van metalen voorwerpen door middel van een metaaldetector. De toplaag, ca. 20cm diep, wordt hierbij afgezocht door middel van parallelle looplijnen met of zonder een bepaalde tussenafstand.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden. Wel dient tijdens het proefsleuvenonderzoek (zie verder) een metaaldetector ingezet worden ter controle van de aangelegde sleuven en de grondhopen.

3.4. Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem

- Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel om archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Via de boringen kunnen begraven niveaus teruggevonden worden waarin zich bv. *in situ* steentijdartefacten kunnen bevinden. De boringen worden volgens een bepaald grid met optimale spreiding opgesteld.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Proefputten in functie van steentijd artefactensites

Het doel van proefputten in functie van steentijd artefactensites is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Proefsleuven en proefputten

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.

Gezien de aard van de site, de geplande werken en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk om archeologische sites met grondsporen op te sporen. Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen.

3.5. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Het plangebied was in de middeleeuwen gelegen in bosrijk gebied, op ruime afstand ten westen van de kern van Ruddervoorde. In de 10de-12de eeuw kwam er door ontbossing veel ruimte vrij voor veeteelt (vooral schapen), waardoor de bossen niet meer kunnen regenereren. Zo ontstonden veldgebieden, die zich op den duur als één geheel aaneensloten en zo het Bulskampveld vormden, dat zich uitstreckte tussen Torhout en Loppem (Zedelgem). Hertog van Kleef is in de eerste helft van de 15de eeuw de heer van Wijnendale en eigenaar van het Wijnendaleveld, dat ligt in het westen van

het uitgestrekte Bulskampveld. Ook het plangebied is te situeren in dit Wijndaleveld (ook gekend als Vrijgeweid). In de volgende eeuwen blijft het Vrijgeweid er woest en onbewoond bij liggen. Tussen 1561 en 1571 schildert Pieter Pourbus zijn Grote Kaart van het Brugse Vrije, gekopieerd door Pieter Claeissens (1601), waarop hij een vrij gedetailleerd overzicht biedt van het toenmalige stratenpatroon en de uitgestrekte heidevelden. Vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vaardigt de Oostenrijkse regering een gunstige belastingsregel uit, waardoor veel veldgebieden op de meest vruchtbare plaatsen op korte termijn worden omgezet in landbouwgronden en in bossen op de armere gronden, in functie van de houtproductie. Het in productie nemen van woeste gronden zal ook door de opeenvolgende machthebbers (Fransen, Hollanders en Belgen) aangemoedigd worden via positieve belastingsmaatregelen. De ligging van het plangebied in een heideveld wordt bevestigd op de Ferrariskaart uit ca. 1777. De Hertog Van Klevestraat ten oosten van het terrein wordt daarop aangegeven. Het plangebied is onbebouwd, ook in de omgeving is geen bebouwing te herkennen. Op de Atlas der Buurtwegen (1840) worden nabij het terrein een aantal stalletjes aangeduid, en een aantal rechtlijnige wegjes ten noorden ervan. De Vandermaelenkaart (1846-1854) geeft iets meer detail en toont beboste gronden doorsneden door wegjes ten noorden van het plangebied. Het terrein zelf is onbebouwd en mogelijk nog steeds heidegebied. Op de topografische kaart van 1861 is te zien dat het bosareaal is uitgebreid en ook het zuidelijke deel van het plangebied inneemt. De kaart van 1883 toont eenzelfde beeld, maar op de topografische kaart van 1911 is het bos niet meer aanwezig. Op de luchtfoto van 1971 is de huidige invulling van het terrein al aanwezig. Enkel is perceel 22M8 nog in gebruik als landbouwgrond, dit wordt pas eind 20ste eeuw omgezet in boomgaard en tuin. Algemeen kan gesteld worden dat het beboste plangebied in de 10de-12de eeuw werd omgezet naar heideveld, waarna het in de 19de eeuw opnieuw grotendeels bebost werd en vervolgens rond 1900 in cultuur werd gebracht. Na midden 20ste eeuw werd het bebouwd.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Ter hoogte van de huidige gebouwen is er mogelijk een kleine kunstmatige nivellering/ophoging aanwezig, maar echt uitgesproken hoogteverschillen die duiden op grootschalige afgraving of ophoging zijn niet af te leiden uit het hoogtemodel.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Deze vraag kan op basis van enkel het bureauonderzoek niet beantwoord worden.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De gebouwen worden gesloopt, het terrein wordt bouwrijp gemaakt en verkaveld in 7 bouwloten. Deze verkaveling beperkt zich grotendeels tot perceel 22V8. Perceel 22M8, waar de boomgaard aanwezig is, valt bijna volledig buiten woongebied. Hier gebeuren, buiten het plaatselijk rooien van wat begroeiing en het aanleggen van een smal pad dat de site verbindt met de zuidelijke zijstraat van de Hertog Van Klevestraat, geen werken. De bouwloten zijn voorzien voor vrijstaande woningen met een tuin rond. Langsheen de noordwestelijke grens van het plangebied wordt een nieuwe wegenis aangelegd die uitweg geeft naar de noordelijke zijstraat van de Hertog Van Klevestraat. Erlangs worden enkele parkeerplaatsen, een gracht en een groenzone voorzien. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het voornamelijk perceel 22V8: het slopen van de huidige bebouwing, het rooien van de bestaande vegetatie, het bouwrijp maken van het terrein, de

bodemingrepen voor de aanleg van de wegenis, de gracht, de nutsleidingen en -voorzieningen, het optrekken van woningen, de aanleg van tuinen en verhardingen, enz. Ook het werfverkeer zal invloed hebben op de ondergrond. Op perceel 22M8 gebeuren quasi geen bodemingrepen.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De aan- of afwezigheid van een archeologische site kan niet met 100% zekerheid vastgesteld worden op basis van het bureauonderzoek. De kans op het aantreffen van een archeologische site is echter niet onbestaande.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Er dient een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden. Dit onderzoek bestaat uit het aanleggen van parallelle sleuven. De sleuven hebben als doel om het archeologisch potentieel voor sites met grondsporen in kaart te brengen. Zijn er archeologische sporen aanwezig? Behoren deze tot één of meerdere periodes? Daarnaast is het ook belangrijk om de verstoringsgraad in kaart te brengen. Zijn de sporen goed bewaard? Kunnen er verstoringszones afgebakend worden? Afsluitend is het belangrijk om alle gegevens samen te beschouwen om zodoende een uitspraak te kunnen doen over het potentieel van het terrein. Hierbij wordt afgewogen of verder onderzoek nodig is in de vorm van een opgraving, over een deel of volledig het terrein, of kan er overgegaan worden tot een vrijgave bij afwezigheid van archeologische sporen. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Ruddervoorde Hertog Van Klevestraat (deelgemeente van Oostkamp, provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen meer dan 3000m² bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein, ca. 7 108m² groot, heeft een onregelmatige vorm en grenst in het noorden en oosten aan 2 zijstraatjes van de Hertog Van Klevestraat, die dezelfde naam dragen. Op het plangebied is de woning Hertog Van Klevestraat 15 gelegen; het woonhuis is het meest oostelijke gebouw op het terrein, ten westen ervan bevinden zich meerdere losstaande loodsen en opslagplaatsen. Het noordelijke deel van het plangebied wordt ingenomen door een weide met ernaast een oprit, in het zuiden is op perceel 22M8 een boomgaard en tuin aanwezig. Verspreid over het terrein zijn er enkele bomen. Op de grens tussen percelen 22M8 en 22V8 bevindt zich mogelijk een ingebuisde greppel.

Het plangebied was in de middeleeuwen gelegen in bosrijk gebied, op ruime afstand ten westen van de kern van Ruddervoorde. In de 10de-12de eeuw kwam er door ontbossing veel ruimte vrij voor veeteelt (vooral schapen), waardoor de bossen niet meer kunnen regenereren. Zo ontstonden veldgebieden, die zich op den duur als één geheel aaneensloten en zo het Bulskampveld vormden, dat zich uitstreckte tussen Torhout en Loppem (Zedelgem). Hertog van Kleef is in de eerste helft van de 15de eeuw de heer van Wijnendale en eigenaar van het Wijnendaleveld, dat ligt in het westen van het uitgestrekte Bulskampveld. Ook het plangebied is te situeren in dit Wijnendaleveld (ook gekend als Vrijgeweid). In de volgende eeuwen blijft het Vrijgeweid er woest en onbewoond bij liggen. Tussen 1561 en 1571 schildert Pieter Pourbus zijn Grote Kaart van het Brugse Vrije, gekopieerd door Pieter Claeissens (1601), waarop hij een vrij gedetailleerd overzicht biedt van het toenmalige stratenpatroon en de uitgestrekte heidevelden. Vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vaardigt de Oostenrijke regering een gunstige belastingsregel uit, waardoor veel veldgebieden op de meest vruchtbare plaatsen op korte termijn worden omgezet in landbouwgronden en in bossen op de armere gronden, in functie van de houtproductie. Het in productie nemen van woeste gronden zal ook door de opeenvolgende machthebbers (Fransen, Hollanders en Belgen) aangemoedigd worden via positieve belastingsmaatregelen. De ligging van het plangebied in een heideveld wordt bevestigd op de Ferrariskaart uit ca. 1777. De Hertog Van Klevestraat ten oosten van het terrein wordt daarop aangegeven. Het plangebied is onbebouwd, ook in de omgeving is geen bebouwing te herkennen. Op de Atlas der Buurtwegen (1840) worden nabij het terrein een aantal stalletjes aangeduid, en een aantal rechtlijnige wegjes ten noorden ervan. De Vandermaelenkaart (1846-1854) geeft iets meer detail en toont beboste gronden doorsneden door wegjes ten noorden van het plangebied. Het terrein zelf is onbebouwd en mogelijk nog steeds heidegebied. Op de topografische kaart van 1861 is te zien dat het bosareaal is uitgebreid en ook het zuidelijke deel van het plangebied inneemt. De kaart van 1883 toont eenzelfde beeld, maar op de topografische kaart van 1911 is het bos niet meer aanwezig. Op de luchtfoto van 1971 is de huidige invulling van het terrein al aanwezig. Enkel is perceel 22M8 nog in gebruik als landbouwgrond, dit wordt pas eind 20ste eeuw omgezet in boomgaard en tuin.

Algemeen kan gesteld worden dat het beboste plangebied in de 10de-12de eeuw werd omgezet naar heideveld, waarna het in de 19de eeuw opnieuw grotendeels bebost werd en vervolgens rond 1900 in cultuur werd gebracht. Na midden 20ste eeuw werd het bebouwd.

Ruddervoorde heeft een zacht glooiend landschap met hoogteverschillen die variëren van circa 12 meter boven zeespiegelniveau in de vallei van de Waardammebeek tot circa 27 meter in het oosten. Het beekstelsel van de Waardammebeek, bovenloop van de Rivierbeek, bezit een vrij brede vallei en een plaatselijk sterk meanderend patroon. Deze vallei is goed te herkennen op het digitale hoogtemodel, en bevindt zich ten oosten van de uitloper van een heuvelrug die zich verder naar het westen uitstrekt. Het plangebied is te situeren op deze uitloper, net bovenaan de noordelijke flank ervan. De gronden verder ten noorden zijn duidelijk lager gelegen. Het detail van het hoogtemodel toont dat het terrein geleidelijk stijgt van noord (+ 25,40m TAW) naar zuid (+ 26,10m TAW). Ter hoogte van de huidige gebouwen is er mogelijk een kleine kunstmatige nivellering/ophoging aanwezig, maar echt uitgesproken hoogteverschillen die duiden op grootschalige afgraving of ophoging zijn niet af te leiden uit het hoogtemodel. Nabij het plangebied zijn geen natuurlijke waterlopen aanwezig. Bodemkundig kan een matig natte lemig zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont, met klei-zand op geringe diepte (ondieper dan 75cm), verwacht worden.

Het gebrek aan gravend archeologisch onderzoek zorgt ervoor dat de archeologische verwachting van het plangebied en de directe omgeving ongekend is. Op de hogere rug waarop het plangebied is gelegen, vond nog geen archeologisch onderzoek plaats. Luchtfotografische waarnemingen op de lagere gronden ten noorden en ten zuiden, die dus andere landschappelijke kenmerken hebben dan het plangebied, tonen echter aan dat er vermoedelijk minstens sinds de bronstijd menselijke aanwezigheid is in de regio, daar duiden onder andere meerdere grafcircels op. Afgaande op de landschappelijke kenmerken (geen waterlopen in de buurt, bovenaan een noordelijke flank, geen afdekkende bodemlagen aanwezig, oorspronkelijke podzol reeds verstoord) wordt er geen in situ bewaarde steentijd artefactensite verwacht. De kans dat er sites met grondsporen aanwezig zijn, daterende uit het neolithicum tot de middeleeuwen, is echter niet onbestaande. Daarbij kan ook gedacht worden aan bosbouw-gerelateerde sporen, zoals houtskoolmeilers.

De gebouwen worden gesloopt, het terrein wordt bouwrijp gemaakt en verkaveld in 7 bouwloten. Deze verkaveling beperkt zich grotendeels tot perceel 22V8. Perceel 22M8, waar de boomgaard aanwezig is, valt bijna volledig buiten woongebied. Hier gebeuren, buiten het plaatselijk rooien van wat begroeiing en het aanleggen van een smal pad dat de site verbindt met de zuidelijke zijstraat van de Hertog Van Klevestraat, geen werken. De bouwloten zijn voorzien voor vrijstaande woningen met een tuin rond. Langsheen de noordwestelijke grens van het plangebied wordt een nieuwe wegnis aangelegd die uitweg geeft naar de noordelijke zijstraat van de Hertog Van Klevestraat. Erlangs worden enkele parkeerplaatsen, een gracht en een groenzone voorzien. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het voornamelijk perceel 22V8: het slopen van de huidige bebouwing, het rooien van de bestaande vegetatie, het bouwrijp maken van het terrein, de bodemingrepen voor de aanleg van de wegnis, de gracht, de nutsleidingen en -voorzieningen, het optrekken van woningen, de aanleg van tuinen en verhardingen, enz. Ook het werfverkeer zal invloed hebben op de ondergrond. Op perceel 22M8 gebeuren quasi geen bodemingrepen.

Het plangebied kent een ongekende archeologische verwachting door het gebrek aan archeologisch onderzoek op de regio. Op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet aangetoond worden. De geplande werken kunnen een impact hebben op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarvan archeologisch nog maar weinig is geweten. Er dient dus verder vooronderzoek plaats te vinden, in uitgesteld traject, na het slopen van de gebouwen.

Het verder vooronderzoek bestaat uit een proefsleuvenonderzoek, de modaliteiten hiervan worden behandeld in het programma van maatregelen.

5. Bibliografie

- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.cartesius.be/CartesiumPortal/>
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a7/Old_map_of_Kaart_van_het_Brugse_vrije_.jpg

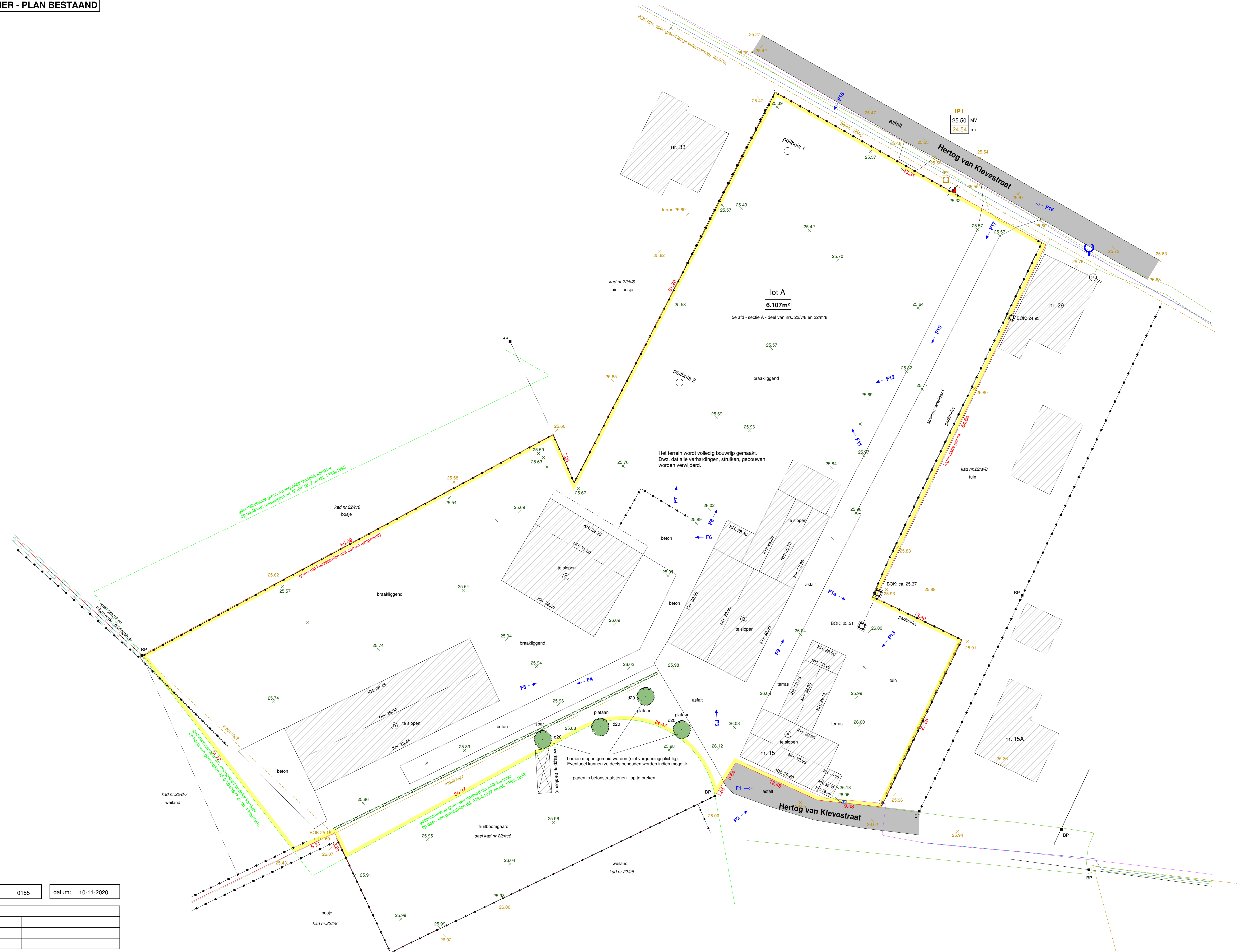
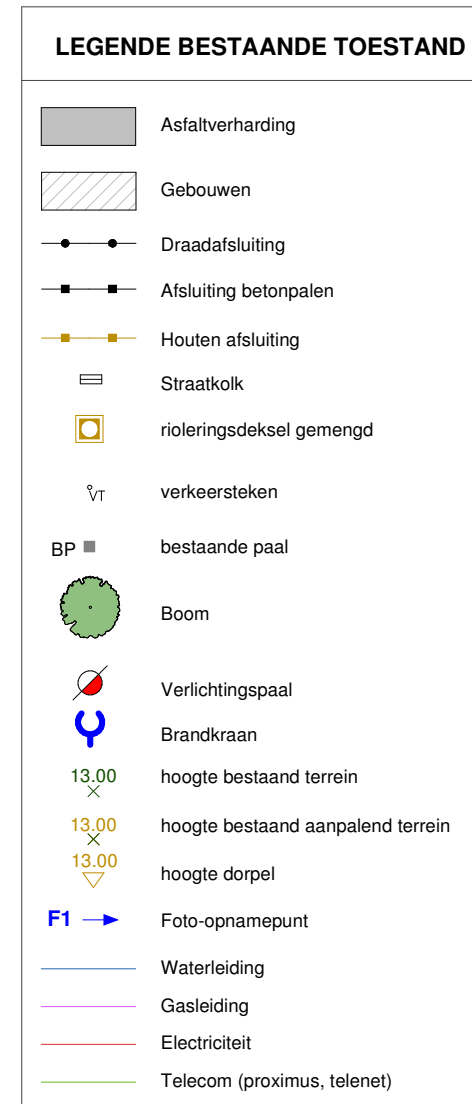
6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2020 (bron: geopunt.be).....	7
Figuur 2 Plan bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).	8
Figuur 3 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).....	9
Figuur 4 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).....	10
Figuur 5 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).....	11
Figuur 6 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI). 12	
Figuur 7 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).....	12
Figuur 8 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be). ..	13
Figuur 9 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).....	14
Figuur 10 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).	14
Figuur 11 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).	15
Figuur 12 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	16
Figuur 13 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	17
Figuur 14 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	17
Figuur 15 Aanduiding van de benaderende ligging van het plangebied in de uitgestrekte heidevelden op de Grote Kaart van het Brugse Vrije van Pieter Pourbus, gekopieerd door Pieter Claeissens (1601) (bron: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a7/Old_map_of_Kaart_van_het_Brugse_vrije.jpg). Rechts is de kern van Ruddervoorde aangeduid, links die van Torhout.	19
Figuur 16 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	20
Figuur 17 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).	20
Figuur 18 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be).....	21
Figuur 19 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).	21
Figuur 20 Uitsnede uit de topografische kaart van 1861 (bron: cartesius.be en NGI).....	22
Figuur 21 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 (bron: cartesius.be en NGI).	22
Figuur 22 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911-1949 (bron: cartesius.be en NGI).....	23
Figuur 23 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	23
Figuur 24 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).....	24
Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).....	24
Figuur 26 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).....	26

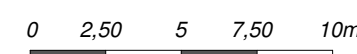
Bijlagen: Plan bestaande toestand, ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

PLAN B28.1: VERKAVELINGSDOSSIER - PLAN BESTAAND

Referentiepeil: alle niveaus zijn TAW-waardes

Schaal: 1/250

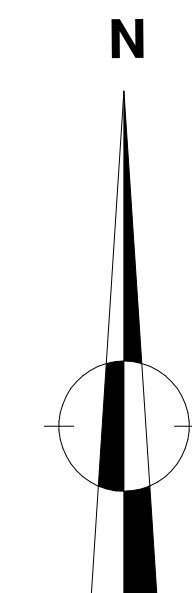

Bestandsnaam: VA_VP_B	Rev.:B	dossiernr: 0155	datum: 10-11-2020
-----------------------	--------	-----------------	-------------------

Wijzigingen				
A	08-01-21	details	C	
B	14-01-21	details	D	
E			F	

STUDIE - & LANDMEETBUREAU
Alex Coussens
Koutermolenstraat 23c
8610 KORTENAK
0468 41 84 02
alex@landmetercoussens.be
www.landmetercoussens.be

PLAN NIEUWE TOESTAND

Zone hoofdvolume

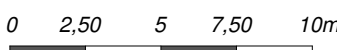
Zone voortuinen/koeren/terrassen

Zone later op te nemen in openbaar domein

Zone voor nutscabine

Referentiepeil: alle niveaus zijn TAW-waarden

Schaal: 1/250

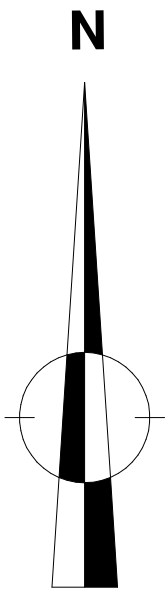

Bestandsnaam: VA_VP_N		Rev. B		dossiernr: 0155		datum: 14-12-2020	
Wijzigingen							
A	07-01-21	details	C				
B	22-03-21	details	D				
E			F				

STUDIE - & LANDMEETBUREAU
Alex Coussens
Koutermolenstraat 23c
8610 KORTEMARK
0468 41 84 02
alex@landmetercoussens.be
www.landmetercoussens.be

NB: de oppervlaktes en maten zijn benaderend en worden
definitief bepaald na afpaling

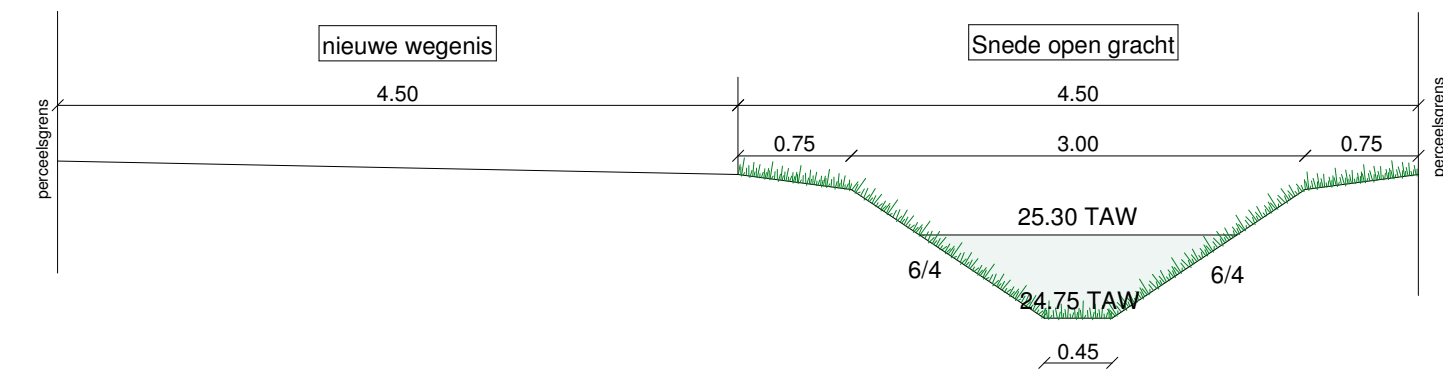
PLAN B 27.1: WEGENISDOSSIER - INPLANTINGSPAN NIEUW

LEGENDE RIOLERING / WEGENIS

	Huissanctelingen riolering
	Straatkolk
	Peilen inspectieput
	- deksepeil MAAVELD
	- bodempieil (loop buis - BOK)
	RWA-riolering met afwaterings- richting en inspectieput
	DWA-riolering met afwaterings- richting en inspectieput
	Betonstraatstenen 22/11/10 - antraciet - elleboogverband opvoegen met cementmortel
	Betonstraatstenen 22/11/10 - grijs - elleboogverband opvoegen met cementmortel
	Grasbetondallen - viak - 60/40/12
	Nieuwe asfalterverharding
	Plantvak
	Grasbezaailing
	Boom
	Hoogte ontwerp met profieler.
	hoogte bestaand aanpaalend terrein
	hoogte dorpel
	Snede typewasprofiel
LP1	Aanduiding nr. lengteprofiel
Bestaande nutsleidingen	
	Waterleiding
	Gasleiding
	Electriciteit
	Telecom (proximus, telenet)

DE PP-BUIZEN HEBBEN EEN MAXIMALE LENGTE VAN 3M - KLASSE SN8				
RWA - RIOLERING				
STRENG	LENGTE	MATERIAAL	DIAMETER	HELLING
R1-R2	9m	PP	Ø250	2mm/m

DWA - RIOLERING				
STRENG	LENGTE	MATERIAAL	DIAMETER	HELLING
D1-D2	58m	GRES	Ø250	5mm/m

Schaal: 1/250

Bestandsnaam: BA_I_N	Rev. B	dossiernr: 0155	datum: 08-01-2021
----------------------	--------	-----------------	-------------------

Wijzigingen				
A	12-03-21	details	C	
B	22-03-21	details	D	
E			F	

STUDIE - & LANDMEETBUREAU
Alex Coussens
Koutermolenstraat 23c
8610 KORTENMARK
0468 41 84 02
alex@landmetercoussens.be
www.landmetercoussens.be

